

Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse

2021

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

INNEHÅLL

1. INLEDNING	3
2. RESULTATBEDÖMNING OCH SLUTSATSER	4
2.1 Den nya arvsfondslagen.....	5
2.2 Arvsfondsprojekten lever vidare och är relevanta.....	5
2.3 Årsvolymen beslutade projektmedel är den högsta någonsin	6
2.4 Projektansökningarnas antal och kvalitet	7
2.5 Hela Sveriges arvsfond.....	7
2.6 Förstärkt och utvecklad kontroll av fondmedlens användning.....	7
2.7 Kommunikation om Arvsfonden.....	8
2.8 Inlöde och utlöde av medel.....	9
2.9 Kostnader för administrationen	9
2.10 Jämställdhet.....	9
2.11 Erfarenhetsspridning.....	10
3. DETTA ÄR ALLMÄNNA ARVSFONDEN	11
3.1 Arvsfondsdelegationen	11
3.2 Ärendehantering.....	12
3.3 Projektstöd.....	12
3.4 Stöd till byggnation av lokaler och anläggningar (lokalstöd).....	13
3.5 Krav på redovisning.....	13
3.6 När Allmänna arvsfonden får egendom.....	13
3.7 Allmänna arvsfondens förvaltning	16
3.8 Inlötna, utdelningsbara och beslutade medel.....	18
4. KOSTNAD FÖR FÖRVALTNING OCH ADMINISTRATION.....	21
4.1 Redovisning av uppdrag att förbereda och implementera förslagen i propositionen - Ett modernt regelverk för Allmänna arvsfonden.....	23
5. FÖRDELNING AV STÖD 2021	25
5.1 Antal beslut tagna av Arvsfondsdelegationen	25
5.2 Redovisningar	27
5.3 Översiktlig beskrivning av hur medlen ur Allmänna arvsfonden har disponerats.....	27
5.4 Redovisning av beviljade medel per målgrupp.....	30
5.5 Geografisk fördelning av beviljade medel.....	33
5.6 Projekt inom de prioriterade områdena	35
5.7 Andel organisationer som inte sökt eller beviljats medel tidigare	40
5.8 Arvsfondens stöd fördelat per organisationskategori	41
5.9 Fördelning av stöd till byggnation av lokaler och anläggningar	43
5.10 Fördelning av stöd genom särskilda satsningar	44
5.11 Kort om coronapandemins påverkan på arvsfondsprojekten.....	47

6. KVALITET, KONTROLL OCH STÖD	48
6.1 Generella villkor för stöd ur Allmänna arvsfonden	48
6.2 Demokratiska värderingar	48
6.3 Kontroll inför beslut om stöd.....	48
6.4 Kontroll efter beslut om stöd.....	50
6.5 Juristfunktionen	53
6.6 Processutveckling och digitalisering.....	54
6.7 Övrigt.....	54
7. KOMMUNIKATION.....	55
7.1 Ny målgrupp - äldre över 65 år.....	55
7.2 Digitala tjänster	55
7.3 Nöjda webbplatsbesökare	56
7.4 Sociala medier	56
7.5 Arvsfondens nyhetsbrev.....	56
7.6 Arvsfonden i media	57
7.7 Förtroende- och kännedomsmätning.....	57
7.8 Sverigeresan och informationsträffar	58
7.9 Övriga informationsträffar ute i landet.....	58
8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING.....	59
8.1 Uppföljning av enskilda projekts överlevnad	59
8.2 Uppföljning av projekten ur ett jämställdhetsperspektiv	63
8.3 Uppföljning av målgruppers delaktighet i slutredovisade projekt som granskats 2021	69
8.4 Utvärderingsverksamheten.....	72
8.5 Erfarenhetspridning	74

1. INLEDNING

Allmänna arvsfonden bildades 1928 och har sedan starten bidragit till att driva samhällsutvecklingen framåt för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. Sedan den 1 juli 2021 ingår även äldre personer i fondens målgrupper.

Myndigheten Arvsfondsdelegationen har som uppgift att fördela stöd ur fonden, följa upp arvsfondsprojekt samt informera om fondens ändamål och fondmedlens användningsområde. Fondens förvaltas av Kammarkollegiet, som också ansvarar för avvecklingen av dödsbon i de fall Allmänna arvsfonden är arvinge.

Kammarkollegiet är även den myndighet som ansvarar för kanslistödet, det vill säga utför administrativa och handläggande uppgifter, inklusive kommunikationstjänster, åt Arvsfondsdelegationen.

2. RESULTATBEDÖMNING OCH SLUTSATSER

Den pågående pandemin har inneburit påfrestningar för verksamheten även under 2021. En annan viktig utmaning under året har varit förberedelserna för och implementeringen av den nya arvsfondslagen.

Utifrån de resultat som redovisas i denna verksamhetsberättelse gör Arvsfondsdelegationen bedömningen att såväl den egna verksamheten som arvsfondsprojekten har klarat utmaningarna på ett bra sätt. Arvsfondsdelegationens beslutade mål har med något undantag kunnat uppnås.

Nedan följer några resultat i korthet som går att läsa mer om i denna verksamhetsberättelse:

- Det totala antalet projekt som finansierades under 2021 var något lägre än året innan, men den totala volymen fördelade projektmedel var för tredje året i rad den största i Allmänna arvsfondens historia.
- I och med att den nya lagen trädde i kraft i juli 2021 har Allmänna arvsfonden fått en ny målgrupp – äldre personer.
- Under det andra halvåret 2021 fokuserades de externa kommunikationsinsatserna till stor del på den nya arvsfondslagen och framför allt på Allmänna arvsfondens nya målgrupp.
- Under andra halvåret 2021 inkom 40 projektansökningar till Arvsfondsdelegationen med äldre personer som huvudsaklig målgrupp. Det var något färre nya projektansökningar jämfört med dem som fokuserade på barn respektive personer med funktionsnedsättning. Tolv av ansökningarna som fokuserade på äldre personer fick beslut under 2021 och av dessa fick två ansökningar bifall.
- Av de organisationer som fick projektmedel under året har mer än 60 procent aldrig fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare.
- Arvsfonden finansierade under 2021 projekt i samtliga län i landet.
- Antalet organisationer som fick stöd till att bygga lokaler och andra anläggningar med medel ur fonden var det högsta på 25 år.
- Den särskilda satsningen *Ålder är inget hinder* har bidragit till att antalet projekt som fokuserar på målgruppen äldre med funktionsnedsättning har ökat.
- En uppföljning visar att 59 procent av arvsfondsprojekten lever vidare efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört. Det är den högsta andelen överlevande projekt sedan 2007, då den systematiska uppföljningen av projektens överlevnad började.
- Antalet nya ansökningar är lägre än tidigare år. Den enskilt största förklaringen till detta torde vara den pågående pandemin.
- En utvärdering av arvsfondsprojekt som syftat till att hjälpa unga eller personer med funktionsnedsättning som står långt från arbetsmarknaden att närma sig en meningsfull sysselsättning visar att elva av fjorton slutredovisade projekt överlevde efter det att fondens finansiering hade upphört.
- De uppföljningar av deltagarna inom arvsfondsprojekt som genomförts indikerar en jämn könsfördelning.

- Driftskostnaderna för verksamheten har ökat något i förhållande till fördelade medel och relativt kraftigt i förhållande till antalet fattade beslut.
- Andelen bland allmänheten med positiv eller neutral attityd till Allmänna arvsfonden har ökat till 84 procent, vilket är högre än de senaste två åren.
- Genomslaget för Allmänna arvsfonden i media är fortsatt högt och med tonvikt på lokala medier. Drygt 97 procent av publiceringarna bedöms vara positiva eller neutrala.

2.1 Den nya arvsfondslagen

Under den första hälften av 2021 låg ett stort fokus på förberedelser inför en ny arvsfondslag.

Förberedelserna omfattade bland annat interna diskussioner om hur bifalls- och avslagskriterier ska tolkas, hur den nya målgruppen, äldre personer, ska nås samt hur informationen ska presenteras på bland annat Arvsfondens webb. Under den andra hälften av 2021 låg fokus på den praktiska implementering av den nya arvsfondslagen, som trädde i kraft den 1 juli 2021, inklusive externt riktade kommunikationsinsatser.

Det krävs viss förberedelse och planeringsarbete innan en organisation kan inkomma med en väl genomarbetad projektansökan. Det har under andra halvåret 2021 inkommit 40 projektansökningar som fokuserar på äldre personer. Som en jämförelse kan nämnas att det under samma period inkom 50 ansökningar som fokuserar på målgruppen personer med funktionsnedsättning och 54 ansökningar som fokuserar på målgruppen barn.

Av de ansökningar som fokuserade på målgruppen äldre personer har två bifallits och tio avslagits under 2021. Det bör nämnas att det stora flertalet arvsfondsprojekt har fler än en målgrupp som drar nytta av projektet. Under året har därför äldre personer utan funktionsnedsättning dragit nytta av fler arvsfondsprojekt än vad som framgår av den statistik som redovisas i denna verksamhetsberättelse.

2.2 Arvsfondsprojekten lever vidare och är relevanta

De uppföljningar av avslutade arvsfondsprojekt som genomförts under 2021 visar att långt mer än hälften av projekten lever vidare i någon form efter projektens slut (se bilaga I för en kort beskrivning av samtliga överlevande projekt). Det är glädjande under ett år som präglats av en pandemi som inneburit att ideella verksamheter haft svårt att driva sin reguljära verksamhet. Det betyder att Allmänna arvsfondens medel inte bara kommer de barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning som deltar i projekten till del. Fondens medel leder dessutom till att nya arbetsmetoder och verksamheter, nya hjälpmedel med mera sprids vidare och till betydande andel blir reguljär verksamhet finansierad av offentliga eller andra medel. Vissa verksamheter drivs vidare av ideella krafter. De flesta projekt kommer därför Allmänna arvsfondens målgrupper till nytta långt efter det att finansieringen ur fonden har upphört.

Den uppföljning av 130 slutredovisade projekt som genomfördes under 2021 visar att 77 projekt, eller 59 procent, av projekten lever vidare efter det att Allmänna arvsfondens finansiering har upphört.

Under 2021 har utvärderingen *Att bygga vägar till sysselsättning - en utvärdering av 14 Arvsfondsfinansierade projekt* slutförts och presenterats. Forskarna har utvärderat projekt som på olika sätt har syftat till att hjälpa unga eller personer med funktionsnedsättning som står långt från arbetsmarknaden att närma sig en sysselsättning. En slutsats från utvärderingen är att organisationerna är beroende av ett gott samarbete med beslutsfattare på kommunal nivå och med myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. En ytterligare slutsats från utvärderingen är att Arvsfondens finansiering möjliggör för organisationer att testa nya idéer som kanske ligger i utkanten av eller till och med utanför projektorganisationernas ordinarie verksamhet. Arvsfondens pengar lämnar därigenom spår i form av nya framkomliga vägar att bygga fungerande verksamheter som når ut till nya och befintliga målgrupper. Forskarna konstaterar dock att en förutsättning för detta är att organisationerna tänker långsiktigt från början. Slutligen är en slutsats från utvärderingen att flerårig finansiering från Arvsfonden ofta framstår som avgörande för att organisationer ska kunna pröva nya idéer, gå i nya riktningar med verksamheten och kunna nå sin målgrupp på nya sätt. Av de fjorton utvärderade projekten bedöms elva leva vidare efter att projekten avslutats. Det ger en överlevnadsgrad på 79 procent.

En genomgång av fördelning av projektmedel visar att nästan samtliga projektmedel riktas till projekt inom de tolv prioriterade områden som regeringen har angivit. Den treåriga satsningen *Ålder är inget hinder* startade 2018 och avslutades under 2021. Satsningen har lett till att antalet projekt som fokuserar på det prioriterade området *Projekt som syftar till ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar* har ökat kraftigt jämfört med tidigare år. Under 2018 noterades sex projekt som fokuserade på målgruppen äldre med funktionsnedsättning och vid satsningens avslut under 2021 hade Arvsfonden finansierat 41 projekt med fokus på målgruppen.

Under 2020 lanserades den treåriga satsningen *Psykbyrt*, vilken fokuserar på barns och ungas psykiska hälsa. Satsningen kan ha haft viss inverkan på att antalet bifallsbeslut inom det prioriterade området *Projekt som syftar till att främja psykisk och fysisk hälsa* ökade med drygt tio procent under 2021 jämfört med året innan. Att främja psykisk och fysisk hälsa är, liksom tidigare år, det prioriterade område som har flest projekt finansierade av Allmänna arvsfonden.

2.3 Årsvolymen beslutade projektmedel är den högsta någonsin

Sammanfattningsvis kan konstateras att såväl volymen beslutade medel som antalet bifallsbeslut var mycket högt. Mätt som ettåriga beslut var volymen beslutade medel 814 miljoner kronor, vilket är den högsta volymen beslutade medel i Allmänna arvsfondens historia. Stödet fördelades på 443 bifallsbeslut och godkännanden till 397 projekt (vissa projekt fick fler än ett beslut/godkännande under 2020). Det är något lägre antal än de två senaste åren, men relativt höga siffror jämfört med 2017 och 2018. Den procentuella fördelningen av beviljade medel skiljer sig något från 2020. Skillnaden är att andelen för målgruppen personer med funktionsnedsättning har ökat något, medan andelen för målgruppen ungdom har minskat med motsvarande.

Mätt som fleråriga beslut fattade Arvsfondsdelegationen beslut om 803 miljoner kronor under 2021. Det motsvarar den totalsumma som binds upp i de nya projekt som Arvsfondsdelegationen fattade beslut om under 2021. Det är 14 miljoner kronor mindre än året innan.

2.4 Projektansökningarnas antal och kvalitet

Antalet inkommande nya ansökningar minskade med 12 procent, jämfört med året innan. Den viktigaste enskilda förklaringen till detta torde vara den pågående pandemin. Däremot har antalet ansökningar om lokalstöd ökat, medan antalet projektstödsansökningar har minskat.

Samtidigt är bifallsfrekvensen för nya projektstödsansökningar, det vill säga den andel av besluten som är bifall, den högsta på mer än 15 år (26 procent). Bifallsfrekvensen för nya lokalstödsansökningar var 47 procent, vilket är något lägre än under 2020, men högt jämfört med tidigare år.

2.5 Hela Sveriges arvsfond

Under året finansierades nya arvsfondsprojekt i samtliga län i landet. Som tidigare år är det idrottsföreningar och funktionshindersorganisationer som får flest projekt finansierade ur Allmänna arvsfonden.

Den så kallade Projektbarometern visar det länsvisa utfallet av beviljade medel ur Allmänna arvsfonden per capita. Med detta sätt att mäta har Jämtlands län, följt av Västerbottens län, fått mest medel ur fonden per invånare under 2021. Projektbarometern visar på relativt stora skillnader mellan länen och de tre storstadslänen placerar sig på plats 7, 13 och 15 av landets 21 län, enligt detta mått mätt.

62 procent av de nystartade projekt som beviljades medel under året drivs av organisationer som inte fått medel ur Allmänna arvsfonden tidigare. Det är marginellt lägre än året innan och det sjätte året i rad som mer än 60 procent av projekten drivs av föreningar som aldrig tidigare fått medel ur fonden.

Antal aktiva deltagare i de projektstöd som slutredovisats under 2021 är drygt 50 000 personer. Antalet deltagare i de lokaler/anläggningar som Allmänna arvsfonden har delfinansierat byggnationen av under perioden 2007 – 2017 (lokalstöd som beslutades 2012 ingår inte, utan följs upp nästa år) uppgår till nästan 100 000 personer. Summeringen bygger på de uppföljningar som genomförts de senaste fem åren. Uppgifterna över antalet deltagare baseras på uppskattningar från projekten själva och är förenade med relativt stora osäkerheter. Trots dessa osäkerheter ger statistiken en översiktlig bild av hur många som direkt främjas av finansieringen från Allmänna arvsfonden och därmed en bild av fondens betydelse för dess målgrupper. Ett arbete pågår för att ta fram statistik för antalet deltagare i arvsfondsprojekt med högre tillförlitlighet åren som kommer.

2.6 Förstärkt och utvecklad kontroll av fondmedlens användning

Alla organisationer som får stöd ur Allmänna arvsfonden återrapporterar årligen hur projektmedlen har använts och hur projektet har utvecklats. Dessa redovisningar granskas av en extern, oberoende och

auktoriserad eller godkänd revisor. Under 2021 har controllerfunktionen utfört totalt 50 fördjupade kontroller, vilket motsvarar mer än 12 procent av projektpopulationen. Proaktiva och stödjande insatser har gjorts vid i stort sett samtliga kontroller. Utöver nämnda kontroller har ansvariga handläggare ”besökt” 50 pågående projekt på plats eller digitalt.

Under 2021 har en rad åtgärder vidtagits för att förstärka kontrollen av fondmedlens användning. En sådan åtgärd är att controllerfunktionen begär in och kontrollerar bankkontoutdrag för en slumpvis utvald månad. Syftet med denna kontroll är bland annat att säkerställa medel inte har lånats till ordinarie verksamhet. Kansliet har därutöver infört en bevakningstjänst som notifierar controllerfunktionen ifall en organisation med ett arvsfondsprojekt får skuldsaldon hos kronofogden, ansökningar om betalningsföreläggande eller ansökan om konkurs.

Under året har juristfunktionen utökats från en till två jurister. Våren 2021 präglades av arbetet med den nya lagen om Allmänna arvsfonden som trädde i kraft den 1 juli. Funktionen tog fram nya generella villkor för arvsfondsprojekt, där fokus dels var att anpassa dem till den nya lagen, dels att uppdatera villkoren efter verksamhetens behov.

2.7 Kommunikation om Arvsfonden

Införandet av den nya arvsfondslagen gav upphov till stora kommunikationsinsatser under året. Inte minst var fokus på att sprida kännedomen om att Allmänna arvsfonden nu har en fjärde målgrupp.

Den pågående pandemin gjorde att Arvsfonden genomförde och deltog i webinarier, när möjligheten att ses IRL inte längre fanns. Bland annat genomfördes ett webinarium för föreningar och kommuner. På webinariet, som samlade cirka 1500 personer från hela Sverige, informerades om de möjligheter Arvsfonden kan ge.

Arvsfonden hade under 2021 ett fortsatt högt mediegenomslag - och då främst i lokala medier där arvsfondsprojekten fick mycket publicitet. Precis som förra året är en överväldigande majoritet (drygt 97 procent) av inslagen positiva eller neutrala.

Den kännedoms- och förtroendemätning avseende Allmänna arvsfonden som genomfördes under 2021 visar på en ökande kännedom hos allmänheten och att förtroendet för fonden ligger på en stabil nivå. Andelen med positiv eller neutral attityd till Allmänna arvsfonden har ökat till 84 procent, vilket är tydligt högre än de senaste två åren. Samtidigt har andelen negativa ökat något och ligger på 10 procent. Våren 2021 genomfördes en användarundersökning i syfte att följa upp hur användarna uppfattar Arvsfondens nya webbplats, som lanserades i juni 2020. Drygt 83 procent av de svarande var nöjda eller mycket nöjda med webbplatsen som helhet. Det kan jämföras med resultatet från webbundersökningen som gjordes 2017 där motsvarande siffra var 72 procent. Enkätresultatet har lett till att förbättringar av webbens innehåll och funktion har genomförts under hösten 2021.

2.8 Inlöde och utlöde av medel

Inlödet av medel till Allmänna arvsfonden från dödsboavveckling, metallåtervinning efter kremering och direktavkastning på befintligt kapital var under 2021 på samma höga nivå som 2019 och 2020.

2.9 Kostnader för administrationen

Pandemin har präglat verksamheten även under 2021. Det var ett år som tvingade både Arvsfondsdelegationens egen verksamhet och pågående arvsfondsprojekt att ställa om, samtidigt som allt löpande skulle fungera. De krav som, på grund av den rådande pandemin, ställdes på att personalen endast i mycket begränsad omfattning fick arbeta på kontoret tvingade fram nya arbetsrutiner och en högre grad av digitalisering.

Mellan 2020 och 2021 ökade kostnaderna för kanslistödet med 4,6 miljoner kronor, eller 11 procent. Kostnadsökningen kan främst hänföras till den förstärkning av verksamheten som gjorts utifrån det utökade uppdrag som den nya lagen innebär. Samtidigt ökade volymen utdelade medel med 15 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med två procent. Det gör sammantaget att driftskostnaderna i förhållande till fördelade medel ökade något från 4,9 procent till 5,3 procent. Antalet beslut minskade något under samma period, vilket gjorde att driftskostnaderna per beslut var 35 200 kronor under 2021. Det är en ökning jämfört med 2020, då driftskostnaderna per beslut var 30 800 kronor.

2.10 Jämställdhet

Av de 193 nya projekt som Arvsfondsdelegationen beviljade stöd till under 2021 riktar sig sex projekt till enbart kvinnor/flickor och inget projekt till enbart män/pojkar.

I de slutredovisade projekt som erhöll projektstöd och vars slutredovisningar granskats 2021 har 70 procent av projektledarna varit kvinnor. När det gäller de lokalstödsprojekt som granskats gäller det omvända förhållandet och den övervägande majoriteten av projektledarna har varit män.

En uppföljning av de projektstöd som slutredovisats under 2021 visar att könsfördelningen av de aktiva deltagarna i projekten var mycket jämn, eller 49 procent pojkar/män, 50 procent flickor/kvinnor och en procent uppgav annan könsidentitet. Statistiken bygger på den rapportering som projektansvariga organisationer lämnat i slutredovisningarna av projekten.

En uppföljning av de lokalstöd som fick stöd för fyra respektive tio år sedan genomförs varje år. Statistiken baseras på organisationernas egna skattningar av totalt antal personer som använder lokalen/anläggningen i genomsnitt per vecka under ordinarie säsong samt uppskattad könsfördelning. Uppföljningen visar att i de lokaler/anläggningar som fick stöd ur Allmänna arvsfonden för tio år sedan var 57 procent av deltagarna män medan 43 procent var kvinnor. Motsvarande uppföljning för de lokaler/anläggningar som fick stöd för fyra år sedan visar att 49 procent av deltagarna var män medan 51 procent var kvinnor.

2.11 Erfarenhetsspridning

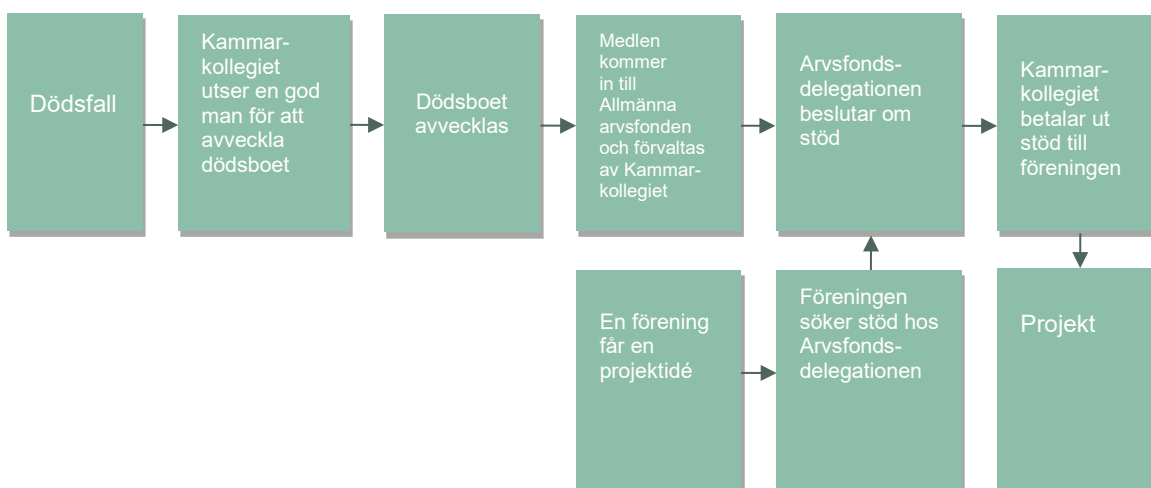
I slutet av 2021 tillsattes en ny tjänst på kanslistödet, som kommer att fokusera på erfarenhetsspridning från arvsfondsprojekt till civilsamhället och andra aktörer som arbetar praktiskt med Arvsfondens målgrupper.

De organisationer som beviljas medel ur Arvsfonden samarbetar och samverkar med en rad olika aktörer såväl offentliga, ideella som privata. Kunskaper, erfarenheter och metoder sprids på det sättet vidare genom de organisationer som deltar i projekten. I vissa projekt är erfarenhetsspridningen nationell och i andra regional eller lokal. Det sker även en betydande erfarenhetsspridning från enskilda projekt genom sociala medier, där majoriteten av projekten är aktiva. De pågående arvsfondsprojekten är i varje given tidpunkt långt fler än 500 och finns över hela landet. Med tanke på att det inte är ovanligt att ett arvsfondsprojekt har 5–10 samarbetsorganisationer blir den totala erfarenhetsspridningen från samtliga projekt betydande.

3. DETTA ÄR ALLMÄNNA ARVSFONDEN

Enligt ett beslut av riksdagen 1928 uteslöts kusiner och mer avlägsna släktingar från arvsrätt. Samtidigt bildades Allmänna arvsfonden. Kvarlåtenskap efter personer utan nära släktingar, och som inte skrivit testamente, ska i stället tillfalla Allmänna arvsfonden. Fonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Närmare bestämmelser finns i lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden, den så kallade arvsfondslagen.

Från dödsbo till projekt

3.1 Arvsfondsdelegationen

Arvsfondsdelegationens arbetsuppgifter regleras i arvsfondslagen samt i förordningen (2021:403) om Allmänna arvsfonden. Delegationen ska fördela stöd ur fonden, följa upp projekt som beviljats stöd samt informera allmänheten om fondens ändamål och fondmedlens användningsområde.

Arvsfondsdelegationen består av nio ledamöter som utses av regeringen. Majoriteten i delegationen utgörs av sakkunniga personer utanför Regeringskansliet och majoritetsbeslut gäller vid beslut om tilldelning av medel ur fonden. Ledamöterna är utvalda så att expertis och företrädare finns för frågor som rör fondens tre målgrupper. Under 2021 var följande personer ledamöter i Arvsfondsdelegationen:

Ordförande

Håkan Ceder, f.d. överdirektör

Vice ordförande

Mattias Ludvigsson, biträdande enhetschef, Kulturdepartementet (t.o.m. 31 maj 2021)

Lenita Freidenvall, tillförordnad enhetschef, Arbetsmarknadsdepartementet (fr.o.m. 1 juni 2021)

Övriga ledamöter

Cinnika Beiming, distriktsidrottschef, Riksidrottsförbundet och Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna Stockholm

Helena Corell, verksamhetsutvecklare, Domstolsverket (t.o.m. 31 maj 2021)

Beatrice Hopstadius, enhetschef, Socialstyrelsen

Magnus Jägerskog, generalsekreterare, BRIS

Mattias Lundekvam, förbundsordförande, Hörselskadades Riksförbund

Rosaline Marbinah, ordförande, Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer

Peter Sikström, generalsekreterare, SPF Seniorerna (fr.o.m. 1 juli 2021)

Hanna Åkesson, ledningsstrateg, Sveriges Kommuner och Regioner

3.2 Ärendehantering

De ansökningar om projekt- och lokalstöd och de redovisningar som kommer in till

Arvsfondsdelegationen hanteras av Kammarkollegiet, som är den myndighet som utför de administrativa och handläggande uppgifterna åt Arvsfondsdelegationen. Controllers, administratörer, jurist och processansvarig ger stöd till olika delar av handläggningen, både under beredningen av ansökningar och under de pågående projekten. Vid bedömningen av ansökningar inhämtas synpunkter från referenspersoner på andra myndigheter, organisationer samt kommuner och regioner.

Controllerfunktionen ger stöd till handläggarna i bedömningen av projektens budgetar och ekonomiska redovisning. Innan ett förslag till beslut lämnas till Arvsfondsdelegationen har ärendet först beretts i en beredningsgrupp bestående av flera handläggare och därefter föredragits för ansvarig enhetschef. På så sätt får ansökningarna en allsidig bedömning och förslag till beslut kvalitetssäkras. Läs mer om ärendehantering i avsnitt 6. Kvalitet, kontroll och stöd.

3.3 Projektstöd

Stöd ur fonden får lämnas till en verksamhet som är utvecklande för någon av fondens målgrupper och som har förutsättningar att främja målgruppen även efter det att stödet ur fonden har upphört. Ett utvecklingsarbete ska vara nödvändigt för att undersöka om metoden fungerar. Vid bedömning av om stöd ska lämnas ska hänsyn tas till om målgruppen deltar i planeringen eller genomförandet. De som kan erhålla stöd är organisationer som bedriver ideell verksamhet, men även offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. Så kan till exempel en kommun beviljas stöd för att genomföra ett projekt. I sådana fall måste projektet bedrivas i nära samarbete med en ideell förening. Ett projekt kan, enligt gällande praxis, beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden under normalt högst tre år. Sedan 2016 fattas fleråriga projektstödsbeslut av Arvsfondsdelegationen. Projekt som beviljas stöd ska kunna bidra till att berörda målgruppers villkor och förutsättningar förbättras och utvecklas. Syftet är att ge stöd till utvecklingsprojekt med delaktighet från någon av fondens målgrupper och med potential att leva vidare efter det att det ekonomiska stödet ur fonden upphört.

3.4 Stöd till byggnation av lokaler och anläggningar (lokalstöd)

Stöd kan även lämnas för del av kostnader för ny-, om-, eller tillbyggnad av lokaler och anläggningar för att möjliggöra utvecklande verksamheter för någon eller några av fondens målgrupper. Utgångspunkten är att det inte får finnas en liknande verksamhet inom en mils radie, för att en verksamhet ska betraktas som tillräckligt utvecklande för att finansiering ska kunna erhållas ur Allmänna arvsfonden. Endast organisationer som bedriver ideell verksamhet kan beviljas lokalstöd. En organisation som beviljats lokalstöd förbinder sig, i normalfallet, att driva den nya verksamheten under minst tio år. Lokalen eller anläggningen ska ägas av den sökande organisationen eller hyras med långtidskontrakt. Under beredningen av lokalstödsansökningar hämtas alltid uppgifter in om tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Inför samtliga beslut om bifall äger en dialog rum med berörd kommun. Målgruppernas delaktighet i såväl planeringen som verksamheten bedöms, liksom möjligheten att driva verksamheten i tio år. Om lokalen eller anläggningen används till annat ändamål än vad som överenskommit kan ärendet komma att överlämnas till Kammarkollegiet, som avgör om en begäran om återbetalning till Allmänna arvsfonden ska ske.

3.5 Krav på redovisning

Varje mottagare av stöd ur Allmänna arvsfonden ska senast de datum som anges i beslutet om stöd lämna en skriftlig redovisning av projektarbetet till Arvsfondsdelegationen. Dessutom ska en ekonomisk redovisning för hur det beviljade beloppet har använts lämnas. Den ekonomiska redovisningen ska vara bestyrkt av godkänd eller auktoriserad revisor. Är det ett projektstöd ska den ekonomiska redovisningen för varje projektår bestyrkas på detta sätt. Systemet med fleråriga projektstödsbeslut innebär att de årliga projektredovisningarna granskas och godkänns av kanslifunktionen inför varje kommande projektår.

3.6 När Allmänna arvsfonden får egendom

Kammarkollegiet bevakar Allmänna arvsfondens rätt genom att ta ställning i arvsrättsliga frågor, sälja egendom som har tillfallit fonden samt tolka testamenten till förmån för annan när Allmänna arvsfonden är legal arvinge. Verksamhetens resultat redovisas årligen i Kammarkollegiets årsredovisning.

3.6.1 Arv till fonden

Om någon avlider utan att efterlämna make/maka eller närmare släktingar än kusiner ärver Allmänna arvsfonden kvarlåtenskapen. Det förutsätter att arvlåtaren inte förordnat om sin kvarlåtenskap i testamente till någon annan och detta godkänns av Kammarkollegiet för fondens räkning. Om arvlåtaren var änka eller änking tillfaller arvet Allmänna arvsfonden endast om det inte heller finns några arvsberättigade släktingar efter den först avlidne maken. En förutsättning är att dessa till exempel inte uteslutits från arv på grund av testamente eller att de inte tidigare fått ut vad de var berättigade till. Förutom arv kan fonden få egendom genom bland annat förmånstagarförordnande i försäkringsavtal, gåva eller testamente. Allmänna arvsfonden tillförs sedan juli 2016 också värdet av återvunna metaller efter kremation. Det är innehavarna av krematorierna som ansvarar för att återvinningen genomförs och att ersättningen tillförs Allmänna arvsfonden.

Det övergripande målet är att avveckla dödsbon på ett etiskt, rättssäkert och kostnadseffektivt sätt, med respekt för den avlidne. Det övergripande målet illustrerar att Allmänna arvsfondens rätt, utöver kostnadseffektivt och rättssäkert, ska bevakas på ett etiskt sätt. Det innebär att handläggningen präglas av hänsyn till arvlåtarens yttersta vilja. Handläggningsåtgärder utförs så att både resultat och tillvägagångssätt kan antas vara i överensstämmelse med vad arvlåtaren skulle ha föredragit.

Under 2021 kom det in 1 541 avvecklings- eller testamentsärenden till Kammarkollegiet vilket är cirka 9 procent färre än 2020, då det kom in 1 685 ärenden. Under året avgjordes 1 259 avvecklings- och testamentsärenden, vilket är en minskning från 2020 då 1 551 ärenden avgjordes. Ärendebalanserna har därmed fortsatt att öka.

Anledningarna till de ökade ärendebalanserna är flera. Det tyngst vägande skälet är att omställningen och anpassningen till det nya ärendehanteringssystemet Platina skapat friktion i handläggningen och tagit mycket tid. Därutöver har pandemin med åtföljande restriktioner haft en negativ inverkan på verksamheten, eftersom nuvarande arbetssätt förutsätter tillgång till omfattande fysiska ärendeakter.

Kammarkollegiet strävar efter att avveckla berörda dödsbon så snabbt som möjligt och ett internt mål för verksamheten är att sju av tio dödsbon ska ha avvecklats inom tre år. Tillfälliga begränsningar i de tekniska möjligheterna att ta fram information ur handläggningssystemet har inneburit det inte går att få fram information om ärendenas handläggningstider.

Under 2021 har en modell för intern kvalitetsuppföljning införts och tillämpats för första gången. Syftet med kvalitetsuppföljningsmodellen är att få en tydligare och mer kontinuerlig bild av hur handläggningen lever upp till verksamhetens övergripande mål. Resultatet från den första uppföljningen visar på att åtgärder sker utan dröjsmål och att kvaliteten i handläggningen är hög. Tillväxten av ärendebalanserna har till största delen skett i det avslutande ledet i arbetsprocessen, efter att samtliga aktiva avvecklingsåtgärder vidtagits. Arbetet att granska de gode männens slutredovisning har inte haft tillräcklig kapacitet, och har blivit administrativt tyngre.

3.6.2 God man förordnas

När ett dödsbo tillfallit Allmänna arvsfonden förordnar Kammarkollegiet en syssloman, en så kallad en god man. Den gode mannen företräder fonden vid boutredningen och sköter det praktiska arbetet med avvecklingen av dödsboet. Avvecklingsförfarandet sker i samspel mellan den gode mannen och medarbetarna vid Kammarkollegiet, som fattar beslut i viktiga frågor under förfarandet. Den gode mannen står under Kammarkollegiets tillsyn. När avvecklingen av dödsboet är klart redovisar den gode mannen sin förvaltning till Kammarkollegiet och betalar in de medel som finns kvar till fonden.

Vartannat år följs verksamheten upp genom en enkät som besvaras av de gode män Arvsfonden anlitar. Följande resultatmått används vid uppföljningen:

- Andel gode män som upplever det som smidigt och enkelt att samarbeta med Allmänna arvsfonden ska bibehållas eller öka jämfört med 2019 (riktmärke 4,4 av 5,0 möjliga).
- Andel gode män som tycker att det är enkelt att redovisa sin förvaltning för Allmänna arvsfonden ska öka jämfört med 2019 (riktmärke 4,0 av 5,0 möjliga).

Svarsfrekvensen uppgick till 67 procent och andel gode män som angav att det är smidigt och enkelt att samarbeta med Allmänna arvsfonden uppgick till 4,3 och andel som uppgav att det är enkelt att redovisa sin förvaltning uppgick till 3,8. Resultatet uppgår nästan till riktmärkena och ligger på en fortsatt hög nivå, vilket är ett kvitto på att kvaliteten i samarbetet kunnat upprätthållas trots utmaningar i form av kontorsflytt, pandemi och systembyte präglat perioden sedan den förra uppföljningen.

3.6.3 Testamenten granskas

I de fallen en person utan släktingar har förordnat om sin kvarlåtenskap i testamente ska Allmänna arvsfonden delges testamentet i egenskap av legal arvinge och dödsbodelägare. Efter det har Allmänna arvsfonden sex månader på sig för att ta ställning till om testamentet ska godkännas eller klandras. Om testamentet klandras prövar domstol testamentets giltighet. Denna klanderfrist medför krav på en snabb handläggning. Ett godkännande av ett testamente förutsätter i många fall utredning för att säkerställa att testators yttersta vilja överensstämmer med hur den kommit till uttryck i testamentet. Denna utredning ger Allmänna arvsfonden anledning att i ett fåtal fall per år klandra ingivna testamenten.

3.6.4 Arv avstås

I vissa fall får arv eller försäkringsbelopp, som Allmänna arvsfonden fått, avstås till någon annan. Det får ske om det med hänsyn till uttalanden av arvlåtaren eller till andra särskilda omständigheter kan anses stämma överens med arvlåtarens yttersta vilja. Arv och försäkringsbelopp får också avstås till arvlåtarens sambo eller någon annan person som har stått arvlåtaren nära, om det kan anses skäligt. Fastigheter med höga naturvärden kan också avstås för att bevaras och till exempel ingå i naturreservat. Det är också möjligt att avstå egendom ur kulturvårdssynpunkt, exempelvis till hembygdsföreningar och muséer. Om det finns särskilda skäl får samtidigt ett belopp av det arv som tillfallit fonden avstås till den som tar emot egendomen för sådana omedelbara åtgärder som är nödvändiga för att bevara egendomen. Vissa utpekade länsstyrelser bistår Kammarkollegiet med viss utredning i dessa ärenden.

En ansökan om avstående ska ges in till Kammarkollegiet senast tre år efter dödsfallet eller efter det att arvet genom preskription tillfallit fonden.

3.7 Allmänna arvsfondens förvaltning

Kammarkollegiet förvaltar Allmänna arvsfondens kapital som en särskild fond och lämnar varje år en redovisning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden till regeringen. Redovisningen granskas av Riksrevisionen inom ramen för den årliga revisionen.

I tabell 1 framgår att det bokförda värdet av fondens tillgångar den 31 december 2021 uppgick till 9 211 miljoner kronor, en ökning med 756 miljoner kronor jämfört med 31 december 2020.

TABELL 1
Fondens värdeutveckling

(mnkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Bokfört värde					
Tillgångar	9 211	8 455	7 212	6 552	6 014
Skulder	-607	-614	-549	-522	-475
Summa	8 605	7 841	6 663	6 030	5 539
Marknadsvärde*					
Tillgångar	13 408	12 121	10 740	8 744	8 903
Skulder	-607	-614	-549	-522	-475
Summa	12 801	11 507	10 191	8 222	8 428

* Marknadsvärde = Marknadsvärde värdepappersinnehav + Bokfört värde övriga tillgångar.

3.7.1 Avkastning

Sedan 2012 har fonddelegationen inom Kammarkollegiet i uppdrag att besluta om långsiktig placeringsinriktning och strategiska frågor för förvaltningen av Allmänna arvsfondens kapital. Fonddelegationen, som utses av regeringen, är ett särskilt beslutsorgan inom Kammarkollegiet för kapitalförvaltningen. Den är sammansatt av personer med kompetens och lång erfarenhet inom kapitalförvaltning och närliggande områden. Kammarkollegiets kapitalförvaltning sker i syfte att tillgodose såväl behovet av en god direktavkastning som önskemålet om värdebeständighet.

Fondens tillgångar är placerade i andelar i Kammarkollegiets svenska respektive utländska aktiekonsortier samt aktieindex-, företagsobligations- och räntekonsortier. Därutöver placeras även en mindre del i alternativa investeringsfonder (fastighetsfonder), vilka är externt förvaltade. Den höga aktieandelen är beslutad mot bakgrund av fondens långa placeringshorisont.

Tabell 2 visar totalavkastningen för Allmänna arvsfondens placeringar de senaste två åren. Med totalavkastning avses den sammantagna avkastningen av direktavkastning och marknadsvärdesförändringar under ett år.

TABELL 2
Totalavkastning per tillgångsslag

Procent (%)	2021		2020	
	Avkastning	Index	Avkastning	Index
Räntekonsortiet ¹⁾	0,4	-0,3	1,6	1,2
Aktiekonsortiet Sverige ²⁾	22,6	34,2	6,5	11,0
Aktieindexkonsortiet Utland ³⁾	29,0	30,2	6,8	4,9
Aktieindexkonsortiet Sverige ⁴⁾	32,2	33,1	8,1	8,1
Företagsobligationskonsortiet ⁵⁾	0,8	-0,1	1,9	2,4
Aktiekonsortiet Kronan	-	-	13,7	n.a.
Alternativa investeringsfonder	10,7	11,9	-0,2	-0,2
Bankmedel	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Portföljens totalavkastning	18,8	19,7	4,9	6,1

¹⁾ OMRX Bond All 1-3 Years

²⁾ OMX Stockholm Benchmark Index Cap GI, ESG-justerad

³⁾ Solactive ISS ESG Global Index, NTR

⁴⁾ OMX Stockholm 60 Cap GI Etiskt

⁵⁾ Solactive SEK NCR Fix Short IG Corp Index

Under 2021 har tillgångspriser för mer riskfyllda placeringar som till exempel aktier och private equity haft en mycket god utveckling, där till exempel den svenska börsen steg med cirka 34 procent. Samtidigt kan det noteras att volatiliteten (prisfluktuationen) på aktiemarknaden minskade jämfört med föregående år. Vid utgången av 2021 var det förvaltade kapitalet cirka 13,61 miljarder kronor att jämföra med 11,44 miljarder kronor vid årets början.

Den totala avkastningen på 18,8 procent under 2021 är att betrakta som god eftersom den överstiger gällande inflation med cirka 15 procentenheter. Fonddelegationens beslutade mål om en långsiktig real avkastning på tre procent har överträffats under senare år, vilket främst förklaras av en god aktiemarknadsutveckling. Eftersom fondens placeringshorisont är lång bör en utvärdering främst göras på längre sikt. I det korta perspektivet, det vill säga under 2021, har placeringsinriktningen med närmare 60 procents aktier lönat sig eftersom världens börser stigit.

Portföljens avkastning har varit lägre än jämförelseindex under 2021. Den relativa underavkastningen förklaras i princip enbart av lägre avkastning för förvaltning av svenska aktier. De övriga delarna som allokering och förvaltning av ränteplaceringar gav positiva bidrag i förhållande till index.

3.8 Influtna, utdelningsbara och beslutade medel

3.8.1 Influtna medel

Det finns tre kategorier av medel som tillfaller Allmänna arvsfonden: arv, medel från metallåtervinning (värdet av återvunna metaller efter kremering) och direktavkastning på befintligt kapital som till exempel aktieutdelningar. Sedan 1 juli 2021 finns det inte längre något krav på att en tiondel av de medel som tillfaller Allmänna arvsfonden under året ska läggas till fonden, så kallad kapitalisering, utan medlen ska kunna delas ut för fondens ändamål.

I tabell 3 redovisas medel som tillfallit Allmänna arvsfonden under åren 2017–2021. Under 2021 uppgick den summan till 1 196 miljoner kronor, vilket är en ökning med 171 miljoner kronor, eller 17 procent från 2020.

TABELL 3
Medel som tillfallit Allmänna arvsfonden
under året

(mnkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Influtna arvsmedel	777	815	981	596	789
Ersättning från metallåtervinning	94	96	114	76	16
Kapitalisering 10%	-	-91	-124	-60	-79
Direktavkastning	325	205	236	260	270
Totalt	1 196	1 025	1 207	872	996

Influtna arvsmedel uppgick till 777 miljoner kronor, vilket är en minskning med 38 miljoner kronor, eller 5 procent från 2020. Ur ett historiskt perspektiv är inflödet för året dock högt, det är enbart 2019 och 2020 som legat på högre nivåer. En förklaring till det höga inflödet är att priset på bostäder och värdepapper har haft en god utveckling under året.

Ersättningen från metallåtervinning minskade under samma period med 2 miljoner kronor men ligger i samma nivå som 2020. Inlevererade medel från återvunna metaller påverkas, förutom av antal genomförda kremationer, där det finns en ledtid mellan tidpunkt för dödsfall/kremation och när medel tillförs fonden, även av prisutvecklingen på metaller.

Direktavkastningen ökade med 120 miljoner kronor, eller 59 procent jämfört med föregående år. Under 2020 valde många bolag att antingen begränsa eller stoppa utdelningar till följd av osäkra tider med anledning av coronapandemin. När konjunkturen visade sig vara starkare än förmodat, till del på grund av stora stimulanspaket, ökade utdelningarna under 2021 igen. Dessutom har andelen i alternativa placeringar ökat vilket normalt innebär något högre direktavkastning.

3.8.2 Utdelningsbara medel

Från och med 1 juli 2021 är det ett regeringsbeslut som ligger till grund för hur stor del av Allmänna arvsfondens samlade tillgångar som ska vara tillgängliga för utdelning det närmast följande året samt som anger beräknad nivå för de två därpå följande åren. Regeringens beslut får inte medföra att fondens långsiktiga förvaltning och fortlevnad äventyras. Högst en tiondel av de medel som regeringen beslutar

får fördelas till verksamheter till förmån för äldre personer. Sedan 1 juli 2021 gäller dessutom att Allmänna arvsfondens kapital får tas i anspråk för fondens ändamål även till den del det redovisas som bundet.

Utdelningsbara medel för 2021 var 1 638 miljoner kronor. Beloppet består dels av de 1 775 miljoner kronor som fastställdes i redovisning för förvaltning av Allmänna arvsfonden 2020 och som för perioden 1 januari till 30 juni blir 888 miljoner kronor, dels av regeringens beslut om 750 miljoner kronor för perioden 1 juli till 31 december 2021.

Regeringen har beslutat att 1 600 miljoner kronor ska vara tillgängliga för utdelning ur Allmänna arvsfondens samlade tillgångar för 2022. Regeringen anger beräknad nivå för 2023 till 1 800 miljoner kronor och för 2024 till 2 000 miljoner kronor.

TABELL 4

Utdelningsbara medel

(mnkr)	2022	2021	2020	2019	2018
Utdelningsbara medel	1 600	1 638	1 563	1 241	997

3.8.3 Beslutade och utbetalda medel

I tabell 5 redovisas de medel som Arvsfondsdelegationen beslutat om under året. Under 2016 infördes ett nytt beslutssystem som innebär att Arvsfondsdelegationen fattar beslut om bidrag för upp till tre år. Tidigare fattade delegationen beslut för ett projektår i taget. För att kunna jämföra beslutsvolymen över tid redovisas i tabell 5 beslutade bidrag mätt både som ettåriga beslut och som fleråriga beslut.

Mätt som ettåriga beslut uppgick fördelade bidrag under 2021 till 814 miljoner kronor. Det är det högsta fördelade årsbeloppet i Allmänna arvsfondens historia. Jämfört med 2020 är det en ökning med 15 miljoner kronor, eller 2 procent.

TABELL 5

Beslutade bidrag

(mnkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Ettåriga beslut	814	799	749	647	597
Fleråriga beslut	803	817	822	592 ¹	1 011

¹ Minskningen 2018 beror på att det var relativt få nya projekt som startades samtidigt som det under 2016 och 2017 var ett antal projekt kvar i det gamla beslutssystemet.

Utbetalda bidrag avser de bidrag som betalats ut till projekten under året. Kammarkollegiet betalar ut beviljat stöd efter rekvisition. Under 2021 betalades 797 miljoner kronor ut till projekt som beviljats stöd, vilket är en ökning med 72 miljoner kronor jämfört med 2020 (se tabell 6).

TABELL 6

Utbetalda bidrag

(mnkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Utbetalda bidrag	797	722	673	664	718

4. KOSTNAD FÖR FÖRVALTNING OCH ADMINISTRATION

Allmänna arvsfondens medel används för att täcka Kammarkollegiets kostnader för administration av dödsboavveckling, hantering av återkravsärenden, fondförvaltning och utbetalningar av projektmedel. På samma sätt används fonden för att täcka kostnaderna för handläggning av projektansökningar och projektredovisningar inkomna till Arvsfondsdelegationen samt för kommunikations- och utvärderingsverksamhet.

De totala kostnaderna för arvsfondsverksamheten vid Kammarkollegiet uppgick till 85,9 miljoner kronor under 2021 (se tabell 7). Det innebär att kostnaderna ökade med 9,1 miljoner kronor, eller 12 procent, jämfört med 2020. Kammarkollegiets kostnader för fondförvaltning stod för en ökning med 2,5 miljoner kronor och dödsboavveckling med mera för en ökning med 1,9 miljoner kronor. Kostnaderna för kanslistödet åt Arvsfondsdelegationen ökade under samma period med 4,6 miljoner kronor, något som främst kan hänföras till den förstärkning av verksamheten som inletts utifrån det utökade uppdrag som den nya lagen innebär.

TABELL 7
Förvaltnings- och administrationskostnader (mnkr)

	2021	2020	2019	2018	2017
Kammarkollegiet totalt	40,0	35,5	31,7	29,4	28,8
Dödsboavveckling med mera	23,0	21,1	19,3	17,5	17,4
Fondförvaltning	15,0	12,5	10,5	10,0	9,5
Utbetalning av beviljat stöd med mera	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9
Kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen	45,9	41,3	41,8	41,5	38,9
Personalkostnader	28,3	25,3	24,3	24,4	22,2
Lokalkostnader	3,6	2,7	2,7	2,6	2,5
Övriga kostnader	14,0	13,4	14,8	14,5	14,2
Totalt förvaltnings- och administrationskostnader	85,9	76,8	73,5	70,9	67,7

För att volymen av beviljade projektmedel över tid ska kunna motsvara inflödet av medel till Allmänna arvsfonden har den handläggande och administrativa verksamheten vid Kammarkollegiet kontinuerligt stärkts. Detta har skett i takt med att inflödet av medel till Allmänna arvsfonden ökat. Målsättningen har varit att med bibehållen eller ökad kvalitet i handläggningen bevilja mer projektmedel än tidigare. Sedan juli 2021 gäller att ökningen av fördelade medel ska ske inom den nivå som regeringen beslutar tillgänglig.

Kommunikationsverksamheten har effektiviserats för att få in fler ansökningar som kan leda till bifall. En utvärderingsverksamhet har byggts upp och etablerats. Under 2012 inrättades en controllerverksamhet

som dels ger projekten och handläggarna stöd i ekonomiska frågor, dels förbättrar kontrollen av projektmedlens användning. Under 2015 förstärktes kanslistödet med en juristfunktion. Under 2016 utökades kanslistödet med ytterligare handläggare, kommunikationsinsatserna ökade och fler utvärderingar genomfördes. Under 2017 inrättades en processutvecklingsfunktion. Den ansvarar för att leda och strukturera utveckling och implementering av tydliga och effektiva interna rutiner, processer och styrdokument. Under 2018 genomfördes personalförstärkningar inom processutveckling samt inom controller-, jurist- och administrationsfunktionen. Under hösten 2018 gjordes dessutom en omorganisation i syfte att höja ambitionerna för ledning och utveckling av hela Allmänna arvsfondens verksamhet och en ny arvsfondsavdelning inrättades. I slutet av 2019 förstärktes kanslistödet med ytterligare en controller.

De totala kostnaderna för kanslistödet 2021 är 4,6 miljoner kronor högre än 2020. Kanslistödets personalkostnader uppgick till 28,3 miljoner kronor och ökningen beror främst på fler medarbetare i verksamheten. Bland annat har ett antal handläggartjänster, en juristtjänst samt en nyinrättad tjänst med ansvar för erfarenhetsspridning tillkommit under året. Lokalkostnaderna uppgick till 3,6 miljoner kronor. Ökningen sedan i fjol beror dels på av förändrade principer för fördelning av myndighetens gemensamma kostnader, dels på den utökning av verksamheten som skett under året och som naturligt innebär en högre andel av dessa kostnader. Övriga kostnader uppgick till 14,0 miljoner kronor och har framför allt ökat till följd av de ökade behov av annonsering och andra konsultinsatser som förändringarna i den nya lagen medfört.

Tabell 8 visar utvecklingen av kostnaderna för kanslistödet i förhållande till beslutade projektmedel. I kostnaderna ingår samtliga driftskostnader, det vill säga även del av overheadkostnader samt verksamhetens kostnader för bland annat kommunikation och utvärdering.

Mätt som andel av beslutade projektmedel uppgick kostnaderna för kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen under 2021 till 5,3 procent², vilket är högre än 2020. Sett ur ett femårsperspektiv kan dock konstateras att andelen driftskostnader har minskat med 13 procent, samtidigt som kostnaderna för Arvsfondsdelegationens kanslistöd har ökat med 27 procent. Förklaringen är att volymen beslutade projektmedel procentuellt ökat i högre takt än kostnaderna för Arvsfondsdelegationens verksamhet.

TABELL 8

Kostnaderna för kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen i förhållande till beslutade projektmedel (%)					
	2021	2020	2019	2018	2017
Andelen driftskostnader	5,3	4,9	5,3	6,0	6,1

En annan indikator är driftskostnader per beslut om projektansökning. Denna indikator visar att driftskostnaderna per beslut ökade relativt kraftigt under 2021 (se tabell 9). Det beror på att driftskostnaderna ökade samtidigt som antalet beslut minskade under 2021.

² För att en rättvis jämförelse med tidigare år ska kunna göras är volymen beslutade projektmedel beräknad som ettåriga beslut för samtliga värden i tabell 8.

Som beslut räknas bifall och avslag, men även godkännande av de pågående projektens redovisningar och projektplaner samt de ansökningar som, efter ibland omfattande handläggning, har återkallats av den sökande organisationen och därmed läggs till handlingarna. Under 2021 uppgick antalet beslut till 1 304, varav 407 ärenden avsåg godkända redovisningar (se tabell 11 och 14). Det innebär att antalet beslut minskade med 35, eller knappt tre procent jämfört med året innan.

TABELL 9
Kostnaderna för kanslistödet åt Arvsfondsdelegationens per beslut (kr)

	2021	2020	2019	2018	2017
Driftskostnader per beslut	35 200	30 800	28 400	31 100	28 400

4.1 Redovisning av uppdrag att förbereda och implementera förslagen i propositionen - Ett modernt regelverk för Allmänna arvsfonden

Enligt regeringsbeslut om uppdrag att förbereda och implementera förslagen i propositionen Ett modernt regelverk för Allmänna arvsfonden (S202/02645) ska Arvsfondsdelegationen och Kammarkollegiet löpande informera Regeringskansliet (Socialdepartementet) om uppdragets genomförande. Det har gjorts i samband med att Kammarkollegiet redovisat prognoser för belastningen till regeringen (Socialdepartementet) i april, augusti och oktober 2021. Uppdraget ska därutöver redovisas i Arvsfondsdelegationens verksamhetsberättelse för 2021.

Under den första hälften av 2021 har ett stort fokus legat på förberedelser inför en ny arvsfondslag. Det gäller såväl interna diskussioner om hur såväl bifalls- som avslagskriterier ska tolkas som hur den nya målgruppen ska nås och hur informationen ska presenteras på bland annat Arvsfondens webb. Under den andra hälften av 2021 låg fokus på den praktiska implementeringen av den nya arvsfondslagen inklusive externt riktade kommunikationsinsatser.

Tre delegationssammanträden har genomförts sedan den nya arvsfondslagen trädde i kraft den 1 juli 2021. Särskilt fokus riktades under det första av dessa sammanträden på att definiera begreppet utvecklande för målgruppen och vad som är tillräckliga motiv för att ett projekt ska finansieras ur Allmänna arvsfonden. Frågorna har därefter hanterats på de två efterkommande delegationssammanträdena.

Vid kanslistödet har ett arbete genomförts för att ta fram praxis för likvärdiga bedömningar vad gäller framför allt kriteriet utvecklande.

Övriga insatser som genomförts 2021 för att förbereda och implementera den nya lagen:

- Arvsfondsdelegationen har beslutat om nya generella villkor för arvsfondsprojekten.
- Utformningen av Arvsfondsdelegationens beslut har uppdaterats och anpassats utifrån den nya arvsfondslagen.
- En kommunikationsplan för 2022 för den nya målgruppen äldre personer har tagits fram.

- Ett antal dialogmöten med viktiga aktörer för målgruppen äldre personer har genomförts; ett exempel är en genomgång med Riksidrottsförbundet, för att bland annat lära av deras satsning *Idrott för äldre*.
- Ett gemensamt webinarium med SPF Seniorerna har planerats och genomförs 2022.
- En annonskampanj publicerades under jul/nyår i branschmedia och i sociala kanaler.
- En målgruppsanalys för att bättre inrikta informationsinsatser har genomförts.

Utöver detta har kanslistödet medverkat på Mänskliga rättighetsdagarna och ett utvecklingsprojekt för att ta fram filmer pågår. Syftet med filmerna är att presentera de två stödformerna, de fyra målgrupperna och de tre kriterierna för stöd. Filmerna kommer vara färdigproducerade under den första hälften av 2022.

Från och med 1 juli 2021 får högst en tiondel av de medel som regeringen beslutar tillgängliga för utdelning fördelas till verksamheter till förmån för äldre personer. Fördelningen av medel ska följas upp löpande av Arvsfondsdelegationen och redovisas i myndighetens verksamhetsberättelse. Under 2021 beslutades om två projekt till målgruppen äldre och totalt belopp som fördelades var 1,1 miljoner kronor. Det motsvarar 0,2 % av det totalbelopp som beviljades genom ettåriga bifallsbeslut under året. Det krävs en viss förberedelse och planeringsarbete innan en organisation kan inkomma med en väl genomarbetad projektansökan. Innan den nya lagen trädde i kraft kommunicerade kansliet att föreningar med intressenter inom den nya målgruppen bör vänta med ansökan till juli månad. Under andra halvåret 2021 har det inkommit 40 ansökningar som fokuserar på äldre personer. Som en jämförelse kan nämnas att det under samma period inkom 50 ansökningar som fokuserar på målgruppen personer med funktionsnedsättning och 54 ansökningar som fokuserar på målgruppen barn. När ansökningarna inkommit till Arvsfondsdelegationen ska de handläggas och beredas av kanslifunktionen i enlighet med gällande rutiner. Därefter ska beslut fattas av Arvsfondsdelegationen på ett nästkommande delegationssammanträde. Av de ansökningar som inkom har två bifallits och tio avslagits under 2021. Det bör nämnas att det stora flertalet projekt som beviljas har fler än en målgrupp som drar nytta av projektet. I den statistik som redovisas i denna verksamhetsberättelse redovisas dock alltid enbart den huvudsakliga målgruppen för ett projekt.

5. FÖRDELNING AV STÖD 2021

Under 2021 inkom det 1 277 ärenden till Arvsfondsdelegationen, vilket är något lägre än de tre senaste åren. Det bör påpekas att ärenden som rör barn och ungdomar med funktionsnedsättning hänförs till kategorierna barn respektive ungdom i tabell 10. Målgruppen äldre personer är ny i och med den nya arvsfondslagen, som trädde i kraft den 1 juli 2021. Studeras den underliggande statistiken under kategorin ansökningar framgår att antalet nya ansökningar under 2021 uppgår till 636, vilket är en minskning med nästan 12 procent jämfört med 2020. Den viktigaste enskilda förklaringen till minskningen av nya ansökningar torde vara den pågående pandemin. Resterande ansökningar, uppgående till 226, utgörs av så kallade fortsättnings- eller tilläggsansökningar för redan pågående projekt.

TABELL 10
Inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen (st.)

	2021	2020	2019	2018	2017
Barn	280	346	383	402	306
Ungdom	612	662	607	616	487
Personer med funktionsnedsättning	313	322	382	258	274
Äldre personer	45 ³				
Inte fondens målgrupper	27	21	22	40	48
Totalt	1277	1351	1394	1316	1115
Fördelade på					
Ansökningar	862	963	970	927	834
Övrigt ärende	20	12	8	11	18
Redovisningar	395	376	416	378	263
Totalt	1277	1351	1394	1316	1115

5.1 Antal beslut tagna av Arvsfondsdelegationen

Under 2021 har sammanlagt 897 beslut fattats. Det är en minskning jämfört med tidigare år. Sett över femårsperioden är antalet bifall/godkännanden kvar på en relativt hög nivå, medan antal avslag är lågt och antalet övriga ärenden stadigt minskar. Bifall beslutas av Arvsfondsdelegationen och innebär att en organisation får projektmedel för ett nytt projekt eller ökad budgetram för ett pågående projekt. Godkännanden innebär att Kammarkollegiet godkänner att ett pågående projekt får fortsätta enligt plan ytterligare ett år, inom den budgetram Arvsfondsdelegationen redan beslutat.

³ Varav 40 ansökningar inkommit fr.o.m. den 1 juli 2021, det vill säga vid nya arvsfondslagens ikraftträdande.

TABELL 11
Antal beslut, exklusive redovisningar (st.)

	2021	2020	2019	2018	2017
Bifall/godkännanden	443	459	462	377	369
Avslag	401	452	492	441	553
Övriga	53	65	88	97	113
Totalt	897	976	1042	915	1035

Inom kategorin bifall i tabell 12 ryms såväl de projektansökningar som Arvsfondsdelegationen beviljat som de projektplaner som Kammarkollegiet godkänner. Det senare innebär ställningstagande till att projekt får fortsätta sitt andra respektive tredje år inom ramen för de beslut som Arvsfondsdelegationen fattat tidigare. Under 2021 var antalet bifall 443. Det är något färre bifall än de senaste två åren innan, men ett relativt högt antal bifall sett över femårsperioden.

Arvsfondsdelegationen har beslutat att avslå 401 ansökningar. Det är ett lågt antal jämfört med tidigare år, vilket främst hänger samman med det lägre ansökningstrycket för projektstöd under pandemin. Orsakerna till avslagsbesluten har bland annat varit att projekten inte bedömts vara tillräckligt nyskapande eller utvecklande, att de inte haft tillräckligt hög delaktighet från målgruppen eller avsett verksamhet som redan finns som reguljär verksamhet. Andra ansökningar har avslagits på grund av att de inte haft en rimlig plan för projektets överlevnad, att de avsett kostnader enbart för enstaka arrangemang eller att ansökan kommit från enskilda personer eller nystartade föreningar.

TABELL 12
Fördelning av antalet bifall och avslag (st.)

Bifall	2021	2020	2019	2018	2017
Barn	97	103	112	105	99
Ungdom	221	234	246	171	160
Personer med funktionsnedsättning	123	122	104	101	110
Äldre	2				
Antal bifallsbeslut	443	459	462	377	369
Avslag					
Barn	83	134	164	157	166
Ungdom	205	226	235	207	252
Personer med funktionsnedsättning	97	82	78	62	106
Äldre	10				
Inte fondens målgrupper	6	10	15	15	29
Antal avslagsbeslut	401	452	492	441	553

—
—

Under 2021 fick 192 ansökningar om nya projekt bifall, vilket är fem färre än föregående år. I genomsnitt har 32 procent av de nya ansökningar som delegationen fattat beslut om under året beviljats stöd under 2021. Det är en hög siffra sett över femårsperioden, men även historiskt sett. Tabell 13 visar statistiken sammanlagt för båda stödformerna samt för var och en av stödformerna. Om man tittar enbart på andelen bifall för stödformen lokal- och anläggningsstöd var bifallsfrekvensen 47 procent. Även om det är en något lägre bifallsfrekvens än året innan, är det högt jämfört med övriga år. För nya projektstöd var bifallsfrekvensen 26 procent, vilket är den högsta på mer än femton år.

TABELL 13
Andel bifall för nya ansökningar (antal bifall/(antal bifall + antal avslag)) (%)

	2021	2020	2019	2018	2017
Bifallsfrekvens totalt	32	30	28	26	26
Bifallsfrekvens lokalstöd	47	51	44	34	29
Bifallsfrekvens projektstöd	26	24	24	23	25

5.2 Redovisningar

Arvsfondsdelegationen fattar fleråriga projektstödsbeslut. Dock ska föregående års projektredovisning godkännas innan ett projekt kan fortsätta med finansiering ur Allmänna arvsfonden. Det görs i samband med att projektplanen för nästkommande år hanteras. De årliga projektredovisningarna granskas av kanslifunktionen utifrån en checklista innan de kan godkännas. Även projektens slutredovisningar granskas och godkänns. Under 2021 har totalt 407 redovisningar granskats och godkänts. Det är en ökning jämfört med föregående år och relativt högt jämfört med hela femårsperioden.

TABELL 14
Godkända redovisningar (st.)

	2021	2020	2019	2018	2017
Godkända redovisningar	407	363	437	404	353

5.3 Översiktlig beskrivning av hur medlen ur Allmänna arvsfonden har disponerats

Projekten har ofta sammansatta syften och omfattar många gånger flera av Allmänna arvsfondens målgrupper. I den statistik som redovisas har projekten kategoriserats utifrån dess huvudsakliga inriktning.

Fram till 2016 fattade Arvsfondsdelegationen enbart ettåriga beslut om projektmedel. Under delar av 2016 och åren därefter fattade delegationen fleråriga beslut. Volymen beslutade medel räknat som fleråriga beslut under 2021 var 803 miljoner kronor, vilket redovisades i tabell 5.

För att jämföra beslutsvolymen över tid bör de fleråriga besluten beräknas som om de vore ettåriga. Med en sådan justering har 814 miljoner kronor fördelats till 397 projekt under 2021. Antalet projekt som fick bidrag ur Allmänna arvsfonden var lägre än de senaste två åren. Antalet bifallsbeslut var under året 443 (se tabell 12) till de 397 projekten. Orsaken till differensen är att flera av projekten fick mer än

ett bifallsbeslut, främst genom så kallade tilläggsbeslut. Många av dessa tilläggsbeslut orsakades av den pågående pandemin.

Tabell 15 visar att arvsfondsprojekten blivit budgetmässigt större de senaste åren, medan antalet projekt ligger relativt stabilt. En förklaring till den genomsnittligt högre budgeten för projektstöd under 2021 är att andelen nationella projekt har ökat och att dessa projekt har en genomsnittligt högre budget än lokala och regionala projekt. Den genomsnittliga storleken på lokalstödsprojekten minskade dock något under 2021 jämfört med året innan.

TABELL 15
Utveckling av fördelning av stöd

	2021	2020	2019	2018	2017
Antal projekt (st.) ⁴	397	416	423	378	364
Fördelning av stöd (mnkr)	814	799	749	647	597
Genomsnittlig projektstorlek ⁵ nya projektstöd (mnkr)	1,9	1,7	1,7	1,6	1,5
Genomsnittlig projektstorlek ⁶ lokalstöd (mnkr)	2,5	2,7	2,3	2,1	2,1

Diagram I Fördelning av medel per målgrupp (totalt 814 Mkr)

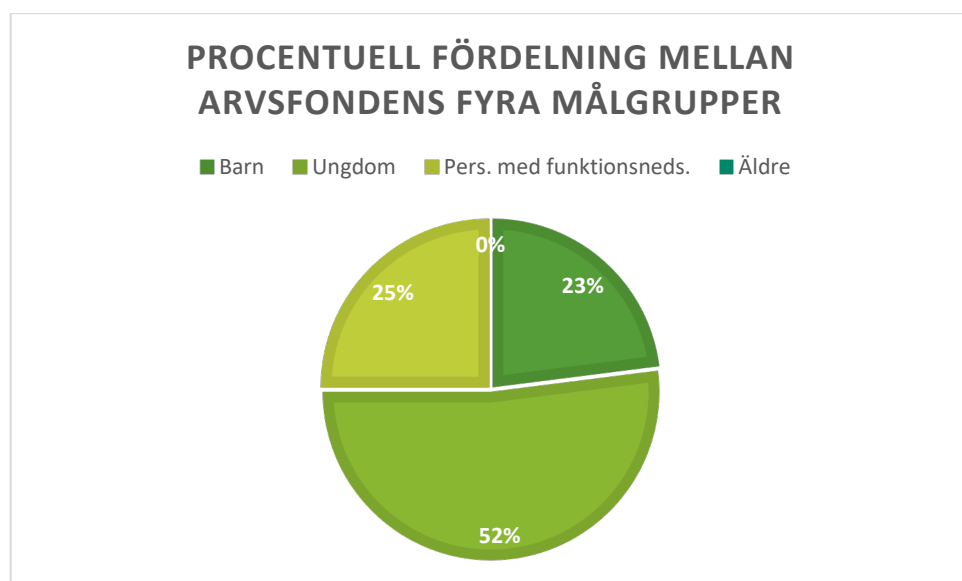

Diagram I visar den totala fördelningen av beslutade medel per målgrupp som andel av totalen. Den procentuella fördelningen av beviljade medel skiljer sig något från 2020. Skillnaden är att andelen för målgruppen personer med funktionsnedsättning har ökat något, medan andelen för målgruppen ungdom har minskat med motsvarande. Tilläggs bör även att den nya målgruppen äldre personer tilldelades projektmedel för första gången under 2021. Beloppet till de två projekt med fokus på äldre personer

⁴ Beviljade projekt samt godkända "fortsättningsansökningar", d.v.s. godkända årsrapporter.

⁵ Budget per projektår.

⁶ Totalbudget

som beviljades medel var drygt 1,1 miljoner kronor, vilket innebär att det i diagram 1 avrundats nedåt till 0 procent.

Det bör i detta sammanhang nämnas att projekt som riktar sig till barn och ungdomar med funktionsnedsättning redovisas under rubriken barn respektive ungdom. Princip för kategorisering av äldreprojekt är att om det av ansökan framgår av den sökandes egna val av målgruppskategori, projektets syfte eller deltagarsammansättning att den huvudsakliga målgruppen är personer från 65 år utan funktionsnedsättning redovisas projektet som ett äldreprojekt.

Under 2021 beslutades om nästan 187 miljoner kronor till barnprojekt. Vad gäller målgruppen ungdomar var nivån på beslutade medel 427 miljoner kronor. För målgruppen personer med funktionsnedsättning ligger volymen beslutade medel under året på 199 miljoner kronor. Projekt som riktar sig till målgruppen personer med funktionsnedsättning avser projekt där huvudfokus ligger på personer äldre än 25 år eller projekt utan fokus på viss ålder, exempelvis projekt där målgruppen är alla med en viss funktionsnedsättning.

Om projektstöd⁷ som fokuserar på barn och ungdomar med funktionsnedsättning räknas in under rubriken personer med funktionsnedsättning uppgår volymen beslutade projektmedel till den målgruppen till 292 miljoner kronor, eller 49 procent av det belopp som beviljades i projektstöd under 2021. Antalet projektstödsprojekt för samma målgrupp var 163, vilket motsvarar 46 procent av alla projektstöd under 2021. För den andra stödformen, lokalstöd, gäller att samtliga lokaler och anläggningar som byggs med lokalstödsmedel ur Allmänna arvsfonden ska vara tillgänglighetsanpassade.

I diagram 2 redovisas utvecklingen av beslutade projektmedel per målgrupp under perioden 2017–2021.

---

⁷ Ej inkluderat lokalstöd.

Diagram 2 – Beviljade medel per målgrupp 2017–2021 (mnkr)

5.4 Redovisning av beviljade medel per målgrupp

Arvsfondsdelegationen har två stödformer. Den dominerande stödformen är projektstöd, som innebär att föreningen erhåller stöd för att utveckla en verksamhet, metod, utbildningsinsats, ett arbetssätt eller delaktighets-/informationsarbete under normalt sett högst tre år. Den andra stödformen är lokalstöd, vilket innebär att en förening kan erhålla stöd för ny-, om- och tillbyggnad av en lokal eller anläggning som behövs för att driva en utvecklande verksamhet. Den stödformen har vuxit kraftigt de senaste åren. I det här avsnittet redovisas översiktligt projekt- och lokalstödsmedel som Arvsfondsdelegationen fattat beslut om. Om inget annat anges gäller redovisningen för båda stödformerna. I några enstaka fall har samma projekt fått fler än ett beslut under samma år (så kallade tilläggsbeslut). Därför skiljer sig antalet bifallsbeslut från antalet beviljade projekt.

5.4.1 Målgruppen barn

Under 2021 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av nästan 187 miljoner kronor till projekt med fokus på målgruppen barn (se tabell 16). Det innebär en ökning med 6 miljoner kronor jämfört med 2020. Antalet beviljade och godkända projekt under 2020 var 87, vilket är 7 färre än året innan.

TABELL 16
Projekt till förmån för barn under 12 år

Projektändamål	Antal projekt	Summa, TKR
Fritid/Idrott	26	51 005
Information/Utbildning	14	28 011
Kultur	8	12 101
Familjestöd	9	22 018
Integration	3	5 334
Demokrati/Delaktighet	6	11 222
Förebyggande av Brott/Våld/Mobbning	4	6 663
Psykisk ohälsa	4	15 046
Barn i utsatta situationer	6	16 451
Jämställdhet/Könsroller	1	3 516
Drogförebyggande	1	2 706
Kost/Motion	1	1 364
Bemötande	1	5 680
Hjälpmedel	2	4 121
Tillgänglighet	1	1 651
Totalt	87	186 889

5.4.2 Målgruppen ungdomar

Under 2021 beslutade Arvsfondsdelegationen om nästan 427 miljoner kronor till projekt med fokus på målgruppen ungdom (se tabell 17). Jämfört med föregående år innebär det en minskning med 7 miljoner kronor. Antalet beviljade och godkända projekt under 2021 var 202, vilket är 16 färre än året innan.

TABELL 17
Projekt till förmån för ungdomar 12–25 år

Projektändamål	Antal projekt	Summa, TKR
Fritid/Idrott	71	170 544
Demokrati/Delaktighet	29	65 723
Kultur	28	52 430
Information/Utbildning	15	30 321
Psykisk ohälsa	13	27 747
Förebyggande av Brott/Våld/Mobbning	12	26 036
Arbete/Sysselsättning	11	12 814
Integration	7	13 205
Jämställdhet/Könsroller	7	10 029
Organisationsutveckling	2	4 420
Rehabilitering	2	4 167
Drogförebyggande	2	3 708
Barn och unga i utsatta situationer	1	2 379
Kost/Motion	1	1 552
Bemötande	1	1 473
Totalt	202	426 549

5.4.3 Målgruppen äldre personer

Som en viktig del i den nya arvsfonslagen ingår äldre personer som en ny målgrupp för Allmänna arvsfonden sedan den 1 juli 2021. Under det andra halvåret 2021 har det inkommit 40 ansökningar som fokuserar på äldre personer (se tabell 10). Av dessa ansökningar har två bifallits och tio avslagits under 2021 (se tabell 12). Under 2021 har två ansökningar med fokus på målgruppen äldre personer bifallits av Arvsfondsdelegationen. *Stockholms Schackförbund* fick 2 487 694 kronor för det treåriga projektet *Vi spelar ihop! – ett generationsmöte vid schackbrädet*. Projektet kommer att utforma schackbaserade mötesprogram som främjar möten mellan generationsgränserna. Detta med syftet att kontakten mellan barn och deras mor- och farföräldrar återupptas eller fördjupas samt utvecklar ny verksamhet. Målgrupperna i projektet är barn, ungdomar och äldre över 65 år med eller utan funktionsnedsättning. Metoden som ska utvecklas bygger på att all verksamhet ska kunna genomföras online, i en kombination av online och fysiska träffar, eller enbart genom fysiska träffar. Kärnan i projektet är samverkan som sker mellan målgrupperna. Inom projektet ska ett koncept som består av en teknisk plattform, övningsupplägg, utbildningsupplägg, teknik, tillgänglighetsanpassningar och koncept för de veckovisa träffarna testas och utvecklas av projektgruppen. Efter att projektet är avslutat finns materialet och upplägget tillgängligt på hemsidan. Aktiviteter drivs vidare genom lokala schackklubbar och planeras spridas vidare till andra organisationer med målgruppen äldre. *Nordingrå Intresse- och företagsförening* fick 416 000 kronor för ett lokalstödsprojekt. Projektets syfte är att främja fysisk och psykisk hälsa för i huvudsak personer med funktionsnedsättning och äldre genom att tillgängliggöra sjönära naturupplevelser i Nordingrå. I projektet ingår att anlägga en tillgänglighetsanpassad promenadslinga i närheten av Vågsfjärden och Prästtjärn. Slingan kommer att användas av bland annat pensionärs- och funktionshindersorganisationer för både spontana och för organiserade aktiviteter som exempelvis tipspromenader, bingo och stavgång.

5.4.4 Målgruppen personer med funktionsnedsättning

Under 2021 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av drygt 199 miljoner kronor till projekt med fokus på målgruppen personer med funktionsnedsättning (se tabell 18). Det är 25 miljoner kronor mer än under 2020. Antalet beviljade och godkända projekt under 2021 var 106, vilket är två fler än föregående år.

TABELL 18
Projekt till förmån för personer med funktionsnedsättning

Projektändamål	Antal projekt	Summa, TKR
Fritid/Idrott	30	50 881
Information/Utbildning	19	39 129
Psykisk ohälsa	15	29 884
Kultur	12	19 532
Demokrati/Delaktighet	11	27 770
Rehabilitering	6	10 929
Arbete/Sysselsättning	3	5 116
Tillgänglighet	3	3 843
Kost och motion	2	2 380
Teknikstöd	1	893
Hjälpmedel	1	621
Förebyggande av brott/våld/mobbning	1	3 300
Familjestöd	1	2 528
Integration	1	2 518
Totalt	106	199 324

5.5 Geografisk fördelning av beviljade medel

Av de medel som beslutades under 2021 fördelades nästan 469 miljoner kronor (58 %) till lokala och regionala projekt. Till denna kategori hör projekt som genomförs på en eller flera angränsade orter, en eller flera angränsade län samt projekt som genomförs exempelvis i ett par av storstadsregionerna. Varje projekt inkluderas bara en gång i statistiken och projektet hänförs till det län där organisationen har sitt säte. Resterande medel gick till det som definieras som nationella projekt. Exempel på nationella projekt är barn- och ungdomsprojekt som samarbetar med kulturinstitutioner över hela landet eller en nationell funktionshindersorganisation som tagit fram en utbildningsstrategi för personer som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Drygt 55 procent (244 stycken) av beviljade projekt är av lokal eller regional natur, medan resterande projekt utgörs av nationella projekt. Det betyder att andelen nationella projekt är något högre än tidigare år. Under 2021 finansierade Allmänna arvsfonden projekt i samtliga län i landet. Flest ansökningar kommer från föreningar i storstadsområdena, där det också finns högst antal föreningar och personer. Föreningar i de tre storstadsområdena är också de som fått flest bifall och flest avslag på inkommande ansökningar. Ett stort antal beviljade projekt genomförs av organisationer som har sitt säte i Stockholm, men merparten av dessa projekt bedöms vara nationella.

Tabell 19 redovisar den länsvisa fördelningen av medel ur Allmänna arvsfonden. Tabellen visar endast de lokala och regionala projekten. De nationella projekten är inte medräknade.

TABELL 19

Regional fördelning av beviljade medel till lokala och regionala projekt

Län	Antal projekt	Summa, MNKR
Skåne	45	88
Stockholm	39	77
Västra Götaland	33	65
Västerbotten	17	31
Gävleborg	13	30
Östergötland	10	14
Kronoberg	9	18
Örebro	8	16
Dalarna	8	12
Jämtland	7	17
Norrbottn	7	16
Värmland	7	15
Uppsala	7	8
Kalmar	6	11
Västmanland	6	7
Halland	5	9
Västernorrland	5	7
Södermanland	4	11
Jönköping	4	7
Blekinge	2	6
Gotland	2	4
Totalt	244	469

Arvsfondsdelegationen har under ett antal år tagit fram en så kallad projektbarometer, som visar den länsvisa fördelningen av medel ur Allmänna arvsfonden med hänsyn tagen till antal invånare i respektive län. Beräknat på det sättet framträder en bild som visar att det inte är de befolkningsrikaste länen som får ut mest av Allmänna arvsfonden per invånare (se tabell 20). I tabellen ingår endast de projekt som bedöms som lokala eller regionala, d.v.s. samma projekt som redovisas i tabell 19.

TABELL 20
Regional fördelning av beviljade medel per invånare i respektive län

Län	Beviljade medel totalt	Beviljade medel per invånare i länet	Ranking
Jämtland	17 miljoner kr	129 kr	1
Västerbotten	31 miljoner kr	113 kr	2
Gävleborg	30 miljoner kr	104 kr	3
Kronoberg	18 miljoner kr	89 kr	4
Gotland	4 miljoner kr	66 kr	5
Norrbottn	16 miljoner kr	64 kr	6
Skåne	88 miljoner kr	63 kr	7
Värmland	15 miljoner kr	53 kr	8
Örebro	16 miljoner kr	52 kr	9
Kalmar	11 miljoner kr	45 kr	10
Dalarna	12 miljoner kr	42 kr	11
Blekinge	6 miljoner kr	38 kr	12
Västra Götaland	65 miljoner kr	37 kr	13
Södermanland	11 miljoner kr	36 kr	14
Stockholm	77 miljoner kr	32 kr	15
Östergötland	14 miljoner kr	30 kr	16
Västernorrland	7 miljoner kr	29 kr	17
Halland	9 miljoner kr	26 kr	18
Västmanland	7 miljoner kr	25 kr	19
Uppsala	8 miljoner kr	20 kr	20
Jönköping	7 miljoner kr	19 kr	21

5.6 Projekt inom de prioriterade områdena

I det följande presenteras översiktligt projekt inom de tolv områden regeringen angivit som prioriterade i sin skrivelse till riksdagen. Av tabell 21 framgår att 99 procent av beviljade medel har gått till projekt inom de av regeringen prioriterade områdena. Det ska i sammanhanget påpekas att de prioriterade områdena sammantaget har en bred inriktning.

Noterbart är att 38 bifallsbeslut har kategoriserats inom området *Öka delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning*. Det är ett resultat av den särskilda satsningen på äldre med funktionsnedsättning, *Ålder är inget hinder*, som lanserades under 2018. Under 2018 var det endast sex bifallsbeslut inom den kategorin och under 2019 hade antalet bifallsbeslut vuxit till 22. Under 2020 ökade antalet bifallsbeslut till 30 projekt. Liksom tidigare år har en mycket stor andel av projekten fokus på att främja psykisk och fysisk hälsa. Antalet bifallsbeslut inom detta prioriterade område har ökat med

13 jämfört med 2020. Det är en ökning med drygt tio procent. En viss förklaring till detta kan vara den särskilda satsningen *Psykbryt*, som fokuserar på barns och ungas psykiska hälsa.

TABELL 21
Projektfördelning inom de prioriterade områdena

Prioriterade områden	Antal bifallsbeslut	Summa, Tkr
Främja psykisk och fysisk hälsa	139	298 187
Öka delaktighet och stärka demokratin	64	114 103
Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	55	84 816
Ökad delaktighet i kulturlivet	37	63 035
Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning	38	51 619
Förebygga våld, mobbning och trakasserier	24	48 759
Stärka inflytandet för barn och unga	23	41 216
Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering	21	31 538
Främja ett starkt föräldraskap	13	31 844
Främja etableringen på arbetsmarknaden	12	17 967
Stärka barnets rättigheter	8	13 987
Ökad jämställdhet och jämlikhet	7	12 584
Totalt	441	809 655

I det följande redovisas ett exempel på projekt per prioriterat område som pågick under 2021.

5.6.1 Främja fysisk och psykisk hälsa

10 minuter-metoden, Svenska Budo och Kampsportsförbundet Distrikt Öst

Syftet med projektet är att utveckla en enkel och användarvänlig metod för att stödja idrottande ungdomars psykiska hälsa. 10-minuter metoden kan liknas vid ett pussel där varje pusselbit är ett moment som tar max 10 minuter och som passar bra att genomföras i samband med ordinarie träningstillfällen. Syftet är att åstadkomma förändring med små, men återkommande insatser. Genom en variation av moment som utförs regelbundet skapas ett pussel som främjar deltagarnas psykiska hälsa där varje moment är noga utvalt. I projektet ska man ta fram ett digitalt verktyg som stöder användningen av metoden. Innehållet i momenten och hur de ska genomföras ska tas fram i nära samarbete med befintliga träningsgrupper i budo- och kampsportsföreningar inom distriktet. Under projektets gång ska man sprida metoden tillsammans med RF - SISU. 10-minuter metoden ska finnas tillgänglig för ledare och deltagare i en utbildningsplan och i en app. Metoden ska utformas så att den stärker deltagare att bli mer aktiva i utformningen av sin egen träning. Efter projektets slut ska Budo- och kampsportsförbundet distrikt öst fortsätta med metoden och förvalta det digitala verktyget.

5.6.2 Främja ett stärkt föräldraskap

Projektet Starka mammor - en nyckel till integration, Föreningen Tidigt Föräldrastöd

Projektet syftar till att med hjälp av så kallade kulturtolkar ge stöd och information till nyanlända föräldrar, särskilt till mammor. Målet är att de ska känna sig tryggare i sin roll som föräldrar och därmed bli bättre integrerade i samhället. Målgruppen är föräldrar med barn i åldern 0 - 5 år. Projektet erbjuder också stöd och hjälp när det gäller kunskap om och kontakter med myndigheter samt i frågor om hälsa och sjukvård. I projektet utarbetas en basutbildning för kulturtolkar som testas och en metodbok som lyfter fram vad som krävs för ett framgångsrikt arbete med kulturtolkar. Efter projekttiden ska verksamhetens metoder spridas till andra intressenter och en del av verksamheten kommer att drivas vidare tillsammans med samarbetsparter i projektet med finansiering från olika aktörer.

5.6.3 Stärka barnets rättigheter

Projektet BRA-samtal för yngre barn, Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Syftet med projektet är att öka små barns delaktighet och handlingsutrymme genom att erbjuda information och stöd. På lång sikt är målsättningen att stärka barnets utveckling och att förebygga psykisk och fysisk ohälsa. Projektet skapar tillsammans med barn ett eller flera verktyg/hjälpmiddel för att underlätta kommunikationen mellan personal och barn. Målgruppen är barn i åldern 3 - 6 år som har en förälder eller vårdnadshavare med exempelvis psykisk sjukdom, missbruk/beroende eller intellektuell funktionsnedsättning. Utvecklingen av samtalsmodell och kommunikationsverktyg sker tillsammans med barn på en förskola. Barn som är anhöriga medverkar i en referensgrupp. Efter projektet ska verktygen integreras i Stiftelsen Allmänna Barnhusets modell BRA, Barns Rätt som Anhöriga.

5.6.4 Förebygga våld, mobbning och trakasserier

Projektet Det handlar om Trygghet, Rädda Barnens Riksförbund

Projektets syfte är att fler barn som har varit utsatta för våld ska få hjälp i ett tidigt skede för att lindra effekterna av våldet, däribland psykisk ohälsa. Målet är att höja kunskapen om barns våldsutsatthet och att normalisera samtalet om våld. Målgruppen är barn i årskurs fyra och barn i grundsärskolan och de deltar genom barnråd som initieras vid projektstart och som sedan kontinuerligt fungerar rådgivande och samskapande. Projektet når även lärare, elevhälsa och personal inom socialtjänsten. I projektet utvecklas ett användarvänligt och kapacitetsstärkande metodstöd för skola och särskola. Det inkluderar även framtagning av ett interaktivt digitalt verktyg för att öva på svåra samtal. Metodstödet testas inom skolor och av samarbetsaktörer i två regioner. Därefter ska det spridas till övriga landet och andra aktörer. Efter projekttiden kommer arbetsmetoden att användas i de två regioner som har medverkat i projektet. Metodstöd och material blir avgiftsfritt och tillgängligt via en plattform. Rädda Barnen kommer i framtiden att erbjuda processtöd och utbildning till andra skolor som vill implementera metod och material.

5.6.5 Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Parateket, Fritidsbanken Sverige, Karlstad

Projektet Parateket ökar möjligheten till aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning genom att förbättra tillgången till idrotts- och fritidsutrustning som genom landets Fritidsbanker kan lånas ut till målgruppen. Det är ofta dyrt att införskaffa specialanpassade fritidshjälpmedel och parasportutrustning och de flesta vill kunna prova sig fram innan man bestämmer sig för vad man eventuellt vill satsa på. Den utrustning som efterfrågas av målgruppen har fram till nu ofta saknats på Fritidsbankernas hyllor, men i stället stått oanvänd hos andra aktörer i samhället. Parateket kartlägger därför var det finns utrustning och utvecklar logistik och samordning så att när behov och önskemål föreligger kan rätt utrustning matchas mot intresserad utövare från målgruppen. Parateket inordnas efter projekttiden i Fritidsbankernas ordinarie verksamhet och ges fortsatt stöd genom samverkande föreningar, näringslivsaktörer och offentliga institutioner.

5.6.6 Främja etableringen på arbetsmarknaden

Projektet Med gemensamma krafter arbetar vi, Bureå församling

Projektet syftar till att skapa meningsfull sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Målet är att starta upp verksamheter som tillsammans ger målgruppen stöd att närma sig arbete. I projektet ska en mötesplats, en volontärverksamhet och ett arbetsintegrerande socialt företag byggas upp.

Mötesplatsen ska vara en plats där målgruppen erbjuds rutiner, social samvaro, lärande och stöd.

Volontärverksamheten byggs upp tillsammans med kyrkans diakonala arbete där frivilliga stöttar deltagare på väg till och i arbete. Det sociala företaget utvecklas tillsammans med målgruppen utifrån förmågor och önskemål och med hänsyn till vad som fungerar bäst. Efter projektet ska det sociala företaget anställa målgruppen och sälja tjänster inom minst ett av de verksamhetsområden som testas under projektet. Mötesplatsen och volontärverksamheten ger målgruppen stöd. Verksamheterna ska finansieras genom intäkter från det sociala företaget och avtal med offentliga aktörer.

5.6.7 Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning

Projektet Vi Slutar Aldrig Cykla!, Cykelklubben Armkraft, Örebro

Projektet utvecklar en utbildningsmodell där äldre personer med funktionsnedsättning får möjlighet att börja med paracycling. Upplägget är en kurs över två terminer där deltagarna börjar med träning inomhus i hall för att sedan fortsätta utomhus, först på rundbana och därefter ute i trafiken. Praktiska övningar varvas med teori och deltagarna får även utbildning i hur man bör agera ute i trafiken samt vilka regler som gäller. Modellen utvecklas i Örebro som är en utpräglad cykelstad där många använder cykeln dagligen under sin uppväxt och i sitt yrkesverksamma liv. Det är sedan vanligt att människor upphör att använda cykeln i högre ålder, ofta för att åldersrelaterade funktionsnedsättningar försvårar eller gör cykling omöjlig. En handbok tas fram som tillhandahålls av föreningen och samverkansparterna. Projektet fortsätter inom ramen för CK Armkrafts ordinarie verksamhet och en särskild seniorsektion bildas inom klubben. Den fortsatta verksamheten finansieras med medlemsavgifter och bidrag.

5.6.8 Ökad delaktighet i kulturlivet

Projektet Podd-teater, Teater 16, Ljungby

Projektet utvecklar en metod där unga teaterintresserade personer skapar hörspel i form av poddar. Hörspel är en teaterform som upplevs genom lyssning och som framför allt varit känd genom Radioteatern. Särskilt fokus läggs på att involvera personer som av olika anledningar upplever samarbetet vid repetitioner som problematiskt eller som helt enkelt inte vågar stå inför en publik. Efter projektperioden lever Podd-teater vidare inom ramen för Teater 16:s ordinarie verksamhet. I samverkan med en rad lokala, regionala och nationella organisationer blir Teater 16 ett nationellt resurscentrum för podd-teater. Den kurs med tillhörande metodhandledning som tas fram i projektet kommer att fortsatt erbjudas och spridas efter projektiden av Teater 16 tillsammans med samverkansparterna.

5.6.9 Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering

UF-Företagande för nyanlända, Ung Företagsamhet i Kalmar län.

Projektets syfte är att ge nyanlända elever på språkintruktionsprogram samma möjlighet att driva UF-företag som andra gymnasieelever. Det ska öka målgruppens kunskaper om samhället, företagande och arbetsmarknad och därmed stärka deras möjligheter till arbete. Målet är att utveckla och anpassa den befintliga metoden inom UF-företagande för målgruppen. Det kan handla om tydligare information, mer personligt och direkt stöd i klassrummet, förklarande filmer, kontakt med näringslivet med mera. Efter projektet ska det inom Ung Företagsamhet i Kalmar län finnas stödsystem för elever och lärare på språkintruktionsprogrammen. Det anpassade materialet och arbetssättet ska spridas nationellt via Ung Företagsamhet Sverige.

5.6.10 Stärka inflytandet för barn och unga

Projektet Gatulabba, Växtväcket Malmö ideell Förening

Gatulabba är ett projekt som involverar barn och unga i stadsutvecklingsprocesser. Projektet bidrar till att barn och ungdomar på sikt får en ökad rörelsefrihet med möjligheter till lek och rörelse utspritt i stan. Det kan handla om allt från lekbara gator och tryggare trafik Korsningar till kvällstrygghet och barnvänliga skolparkeringar. Projektet förväntas leda till ökat välmående hos barn och unga, synliggöra värdet av barnvänlig stadsplanering samt öka förståelsen kring barns och ungas inneboende kapacitet och kompetens. Målgruppen för projektet är barn och unga mellan 5 och 18 år i områdena kring Sofielund i Malmö. Målgruppen delas in i tre olika grupper; yngre barn, äldre barn och tonåringar. Projektet genomförs i samarbete med Stadsbyggnadskontoret, Fastighets- och Gatukontoret, Grundskoleförvaltningen och Förskoleförvaltningen i Malmö. Metoder som tas fram i samarbete med Malmö stad ska spridas till andra stadsdelar och kommuner genom workshops och föreläsningar lokalt och runt om i Sverige.

5.6.11 Ökad jämställdhet och jämlikhet

Killar om porr, Män för jämställdhet

Syftet med projektet är att tillsammans med målgruppen, killar och unga män 12 till 25 år, utveckla webbplatsen killar.se och ta fram en verktygslåda av metoder för att möta unga killars funderingar kring sex, intimitet och porr. I projektet erbjuds bland annat stöd till killar för i att bryta isolering, tala om beteenden och tankar samt reflektera kring sin relation till porr. För att fler killar ska ha samtal med andra killar om destruktiva maskulinitetsnormer tar projektet fram en modell för rekrytering av unga män, som får rollen som digitala ambassadörer. Projektet söker även nya digitala plattformar för att möta unga killar i samtal om porr, sex och maskulinitetsnormer på fler digitala arenor. Efter projektets slut kommer utvecklingsdelarna att implementeras i den reguljära verksamheten och spridas vidare till yrkesverksamma och andra vuxna som möter målgruppen.

5.6.12 Öka delaktighet och stärka demokratin

Projektet Five-a-side-live, Mälarhöjdens IK.

Mälarhöjdens IK Fotboll har sedan 2014 en parasportverksamhet för personer med synnedsättning. Tillsammans med Parasport Stockholm och Synskadades Riksförbund i Stockholms och Gotlands län har föreningen etablerat flera lag inom fotbollsvarianten 5-a-side där spelarna har ögonbindel och rör sig på en plan med sarg. Grenen finns representerad på Paralympics. I följande projekt avser Mälarhöjdens IK Fotboll att sprida metoden till tre olika distrikt i Sverige i syfte att etablera fler lag. För närvarande finns verksamheten endast i den egna föreningen varför många spelare tvingas åka långa sträckor för att kunna delta. Projektet ska ta fram en spridningsbar metod och stötta regionala idrottsdistrikt och lokala föreningar. Ambitionen är att starta en fungerande nationell verksamhet för barn, unga och vuxna med synnedsättning.

5.7 Andel organisationer som inte sökt eller beviljats medel tidigare

En analys av de ansökningar som inkom under 2021 visar att 49 procent av de organisationer som sökte medel ur Allmänna arvsfonden inte hade sökt medel ur fonden tidigare, enligt genomgång av ansökningar inkomna från och med 2004.

TABELL 22

Andel av projektansökningar som inlämnats från organisationer som inte ansökt om stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare (%.)

	2021	2020	2019	2018	2017
Andel organisationer som inte ansökt om stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare (%)	49	53	48	54	50

Liksom de senaste åren har majoriteten av organisationer som fick stöd för nya beviljade projekt under 2021 inte fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare, enligt genomgång av bifallsbesluten från och med 2004 (se tabell 23).

TABELL 23

Andel av nya beviljade projekt som går till organisationer som inte fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare (%.)

	2021	2020	2019	2018	2017
Andel organisationer som inte fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare (%)	62	64	63	65	63

5.8 Arvsfondens stöd fördelat per organisationskategori

Ansökningarna till Arvsfondsdelegationen kommer från ett brett spektrum av organisationer runt om i landet. Allt från stora etablerade och välkända intresseorganisationer till små lokala idrottsföreningar. De organisationskategorier som redovisas är framtagna av kanslifunktionen och är desamma som använts de senaste sjutton åren. Även om många organisationer kan passa in i fler än en kategori ger indelningen en bild av vilka typer av organisationer som beviljas mest medel ur Allmänna arvsfonden per år.

Tabell 24 visar vilken typ av organisationer som står som ansvariga projektägare för de projekt som fick finansiering ur Allmänna arvsfonden under 2021. Redovisningen av bifall omfattar nya projektansökningar, fortsättningsansökningar och tilläggsansökningar. I nästan alla projekt finns det ett antal andra organisationer som medverkar som samarbetspartners, såväl ideella som offentliga organisationer. Vissa organisationer har under året fått stöd till fler än ett projekt. I bilaga 2 till verksamhetsberättelsen redovisas samtliga organisationer som fick stöd ur Allmänna arvsfonden under 2021.

Idrottsföreningar är, likt föregående år, den kategori organisationer som erhållit flest bifall. En stor andel av dessa föreningar har beviljats lokalstöd, det vill säga finansiering av byggnation av lokaler och anläggningar. Idrottsföreningarna som fått stöd avser främst att utveckla sina verksamheter med nya eller fler aktiviteter samt att nå nya målgrupper, exempelvis personer med funktionsnedsättning, unga som inte är föreningsaktiva, och nyanlända barn och ungdomar. Mer övergripande mål för projekten är bl.a. att öka den sociala gemenskapen, skapa nya mötesplatser, främja god och jämlik hälsa, och minska utanförskap. För att nå målet med sin verksamhet samarbetar många av organisationerna med andra föreningar och med offentlig verksamhet, t.ex. skolor.

Som tidigare år är funktionshindersonsorganisationer den organisationskategori som har näst flest bifallsbeslut (om kategorin Övriga undantas). Projekt som beviljats stöd i denna kategori är bl. a. inriktade på metodutveckling, att ge socialt stöd, öka delaktigheten hos målgruppen samt förbättra den psykiska hälsan för personer med vissa funktionsnedsättningar. Vidare finns projekt som syftar till att skapa förutsättningar för sysselsättning och utbildning. Vissa projekt är också inriktade på att öka kunskapen om, och stödja personer med vissa sjukdomar. Det finns även projekt som vänder sig till specifika grupper, såsom nyanlända personer.

De organisationskategorier som kommer härnäst i ordningsföljd, sett till antalet bifallsbeslut är kulturföreningar och studieförbund. Projekt som drivs av kulturföreningar, omfattar olika former av kulturaktiviteter och konstformer, såsom film, körsång, dans och teater, med syfte att exempelvis öka delaktigheten och tillgängligheten samt skapa social gemenskap och minska utanförskap för olika målgrupper, däribland barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. I denna kategori finns också projekt som har inriktning mot hållbarhetsfrågor och demokratifrågor för målgrupperna barn och ungdomar. Flera av de projekt som drivs av studieförbunden är kulturprojekt. Här kan nämnas körledarutbildning, produktion av kortfilmer, radiopodd, teater och berättarverkstad. Många av projekten syftar till att minska den psykiska ohälsan och bryta isoleringen för vissa grupper, bl.a. för personer med demens och personer med vissa funktionsnedsättningar. Flera projekt vänder sig också till unga och är exempelvis inriktade på demokrati- och hållbarhetsfrågor, liksom att skapa förutsättningar för minskat utanförskap och etablering på arbetsmarknaden. Förutom att driva egna projekt är det vanligt att studieförbunden är samarbetspartners i arvsfondsprojekt.

Projekt drivna av stiftelser har stor variation. Bland de trettio bifallsbeslut som finns inom denna organisationskategori kan nämnas projekt som syftar till att bryta tystnaden kring våld i nära relationer, att göra kultur- och stadsutveckling mer tillgänglig och möjlig att påverka för barn och unga, att ge stöd till föräldrar och projekt som syftar till att öka kunskapen och ge stöd till personer med vissa sjukdomar och diagnoser.

Ungdomsorganisationer och offentliga huvudmän har för 2021 lika många bifallsbeslut.

Ungdomsorganisationers projekt syftar exempelvis till att stärka barns och ungas medvetenhet om värdegrundsfrågor och att ge målgruppen kunskap och verktyg för att stå emot extremistiska budskap och propaganda på nätet. Inom denna kategori finns även projekt som syftar till ökad psykisk hälsa och att på olika sätt stärka barn och unga som individer. Här finns också projekt som särskilt är inriktade mot nyanlända, exempelvis att förbättra bemötande och mottagande av unga nyanlända hbtq-personer.

Offentliga huvudmän kan söka medel ur fonden om projekten utförs i samverkan med en eller flera ideella föreningar. Flera projekt rör barns och ungas psykiska hälsa och drivs inom exempelvis hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Några projekt är kulturprojekt med syfte att skapa nya mötesplatser för bl.a. unga, och ge möjlighet att pröva olika kulturaktiviteter.

Organisationskategorierna Sociala organisationer, Organisationer bildade på etnisk grund och Trossamfund utgör en mindre andel av bifallsbesluten. Projekt inom dessa organisationskategorier riktar sig till olika utsatta grupper i samhället och syftar bl.a. till ökad delaktighet, social inkludering och minskat socialt utanförskap, genom stödinsatser och utveckling av metoder. Inom kategorin Övriga återfinns ett brett spektrum av organisationer som ägnar sig åt vitt skilda verksamheter. Exempel på organisationer inom denna kategori är Bris, Civil Rights Defenders, Ecpat Sverige, Fritidsbanken Sverige, Föreningen Tidigt Föräldrastöd, RFSU och SPF Seniorerna.

TABELL 24
Bifallsbeslut fördelat på olika kategorier av organisationer

Organisationskategori	Antal bifallsbeslut	Summa, Tkr
Idrottsföreningar	113	239 404
Funktionshindersorganisationer	70	127 876
Kulturföreningar	35	54 151
Studieförbund	35	50 840
Stiftelser	30	61 489
Offentliga huvudmän	24	37 744
Ungdomsorganisationer	24	43 212
Sociala organisationer	12	25 993
Organisationer bildade på etnisk grund	4	4 658
Trossamfund	2	2 740
Universitet och högskolor	0	0
Övriga	94	165 775
Totalt	443	813 881

5.9 Fördelning av stöd till byggnation av lokaler och anläggningar

Antalet beviljade så kallade lokalstödsprojekt under 2021 är det högsta på 25 år. Mätt i kronor minskade dock stödet något under året (se tabell 25).

TABELL 25
Fördelning av lokalstöd

	2021	2020	2019	2018	2017
Antal lokalstödsprojekt	86	83	69	58	53
Beviljade lokalstödsprojekt (mnkr)	217	220	159	125	113

Av de 86 beviljade lokalstödsprojekten utgjorde cirka 94 procent lokaler och anläggningar för idrott och fysisk aktivitet, där verksamheten ska utföras i organiserad och/eller spontan form. Bakom majoriteten av projekten står traditionella idrottsföreningar, men i vissa fall förekommer även intresseföreningar och aktivitetsföreningar. Bland de mer ovanliga projekten kan nämnas Arbrå Hemslöjdsförening som fick stöd till att tillgänglighetsanpassa sina lokaler, och Öja Fotbollsförening som fick stöd för att bygga en padbolbana. Padbol är en lagsport som är en kombination av fotboll och padeltennis.

Anläggningar som erbjuder spontan idrott och aktivitet utomhus dominerade under 2021 (19 projekt). Ökningen tros ha sin förklaring i coronapandemin, där restriktioner gjort att många föreningsaktiviteter har varit inställda och att fler har velat röra på sig utomhus. Inom denna kategori återfinns aktivitetsparker och spontanidrottsanläggningar, som exempelvis multiarenor med konstgräs, sarg och bollmål, skateboard- och parkourparker, utegym, hinderbanor och lekplatser. Padelprojekten, som dominerat i statistiken under tre år, kommer på andra plats med 13 beviljade projekt, vilket är en minskning med 23 % mot 2020. På tredje plats bland de vanligaste anläggningarna återfinns cykel- och MTB-anläggningar, exempelvis pumptracks och MTB-banor.

Ser man till beviljade medel under 2021, hamnar fotbollsanläggningar i topp (34,7 mkr fördelade på 9 projekt), tätt följt av aktivitetsparker/spontanidrottsanläggningar och på en tredje plats aktivitetshus. Värt att notera är att beviljade medel till padelprojekt minskade med cirka 57 % under 2021. Förutom att antalet projekt var färre än året innan, var projekten i sig billigare (färre padelhallar och fler utomhusbanor).

I den regionala fördelningen av beviljade lokalstödsmedel under 2021 finns alla Sveriges län representerade. Skåne var det län som hade flest beviljade lokalstöd, följt av Västra Götaland och Dalarna (se tabell 26).

TABELL 26
Regional fördelning av beviljade medel till byggnation av lokaler och anläggningar (s.k. lokalstöd)

Län	Antal beviljade ansökningar	Summa, mnkr
Skåne	11	29
Västra Götaland	8	18
Dalarna	7	10
Gävleborg	6	21
Stockholm	6	17
Västerbotten	5	15
Jämtland	5	14
Norrbottnen	5	13
Värmland	5	12
Östergötland	5	6
Kronoberg	4	10
Västernorrland	4	6
Södermanland	3	10
Kalmar	3	7
Örebro	2	7
Västmanland	2	4
Jönköping	1	5
Blekinge	1	5
Halland	1	4
Gotland	1	3
Uppsala	1	0 ⁸
Totalt	86	217

5.10 Fördelning av stöd genom särskilda satsningar

En särskild satsning innebär normalt sett att Arvsfonden under en treårsperiod fokuserar särskilt på ett angeläget område eller en specifik målgrupp. Detta görs genom särskilda kommunikationsinsatser för att få in fler ansökningar som överensstämmer med satsningens inriktning och syfte. Projekten inom de

⁸ Ett lokalstödsprojekt uppgående till 281 000 kronor har beviljats till förening i Uppsala län.

särskilda satsningarna utvärderas gemensamt av en extern utvärderare. I övrigt gäller samma bifallskriterier som för övriga projekt. I detta avsnitt redovisas kortfattat de satsningar som pågick under 2021, satsningen på äldre personer med funktionsnedsättning (*Ålder är inget hinder*) samt satsningen på barns och ungas psykiska hälsa (*Psykbytt*).

5.10.1 Satsningen Ålder är inget hinder

Under våren 2018 och fram till och med april 2021 genomförde Allmänna arvsfonden den treåriga satsningen *Ålder är inget hinder* i syfte att öka tillgängligheten och delaktigheten i samhället för äldre personer med medfödd eller förvärdad funktionsnedsättning och deras anhöriga. Pandemin har slagit hårt mot många äldre och sköra i samhället vilket har inneburit att fysiska kontakter har reducerats och i stället ersatts av digitala möten. De ansökningar som inkommit till fonden har visat på målgruppens behov av att skapa träffpunkter och mötesplatser för att umgås och erbjuda aktiviteter. Många projekt har också handlat om att målgruppen vill bli mer delaktig i det digitala samhället. Projektens informationsmaterial som från början var tänkt att tryckas och distribueras har i stället sammanställts och publicerats på en webbsida eller tillgängliggjorts i form av en podd. Satsningen har inneburit att arvsfonden genom sin externa marknadsföring har kunnat knyta kontakter med nya organisationer som möter målgruppen och som på så sätt har kunnat beviljats stöd till utvecklande landsomfattande projekt. Under hösten 2021 fick Linköpings universitet i uppdrag av Kammarkollegiet och Arvsfondsdelegationsenheten att genomföra en utvärdering av hela satsningen i form av en dokument- och enkätstudie för att bland annat belysa projektens framkomliga vägar och hinder och ta reda på målgruppens upplevelser av insatserna. Resultatet av uppdraget ska redovisas under våren 2023.

Ett par exempel på projekt som beviljats stöd under föregående år är:

SPF Seniorernas projekt *Hemtjänstindex* som syftar till att underlätta för äldre med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar och deras anhöriga genom att utveckla ett index för kvaliteten på hemtjänsten i landets kommuner. Hemtjänstindexet ska utgå från målgruppens önskemål och synpunkter, Socialstyrelsens brukarundersökning, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) kommunenkät samt statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB). Det underlag som samlas in under projektets gång ska sammanställas och presenteras på en användarvänlig webbsida. Projektet ska resultera i en tjänst riktad till landets kommuner som kommer att avgiftsfinansieras.

Jönköpings läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund som under två år ska utveckla ett *mobilt hem- och vårdteam för äldre döva och teckenspråkiga* i kommunerna Gislaved, Jönköping och Nässjö i Jönköpings län. Syftet med projektet är att stärka och komplettera samarbetet med kommunernas ordinarie hemvård- och serviceteam och tillsammans utveckla arbetsmetoder och en trygg hemtjänst, vård och/eller omsorg för målgruppen anpassad utifrån de tre kommunernas förutsättningar. Den långsiktiga målsättningen är att kunna erbjuda målgruppen en väl fungerande god, nära och samordnad vård. Den föreslagna verksamheten är helt ny i Sverige vilket innebär att det finns goda möjligheter för metoden att spridas nationellt och möjligen även internationellt.

I maj 2021 hade 41 projekt beviljats drygt 97 miljoner kronor i bidrag inom satsningen.

5.10.2 Satsningen #psykbryt

Arvsfondsdelegationen vill stödja fler projekt med fokus på barns och ungas psykiska hälsa. Ett led i detta är kommunikationssatsningen #psykbryt. Sedan 2020 verkar satsningen för att fler projektansökningar med fokus på psykisk hälsa hos barn och unga ska beviljas, samt att öka kännedomen hos relevanta aktörer om metoder, modeller och lärdomar från tidigare och pågående Arvsfondsprojekt som arbetar med att stärka den psykiska hälsan hos målgruppen. Kommunikationssatsningen pågår till och med 2022. För att inspirera till att söka stöd hos Arvsfonden och för att sprida kännedom om befintliga projekt har ämnet lyfts i olika kanaler.

Exempel från Allmänna arvsfondens nyhetsbrev under året:

Projektet *We and sports* uppmärksammades med intervju och artiklar. Projektet genomgick en spännande fas där projekttiden med Allmänna arvsfonden tog slut, samtidigt som verksamheten utvecklades. Projektledare Ante Andersson blev dessutom senare nominerad till "Årets eldsjäl" (pris som delas ut av svenska Folkspel) *We and sports* hjälper idrottande ungdomar att påverka sitt mentala välmående med kunskap och verktyg för att hantera livets med- och motgångar. Syftet är också att minska den skam och stigmatisering som psykisk ohälsa kan innebära.

Nationella anhörigdagen den 6 oktober erbjöd möjlighet att uppmärksamma tre projekt med fokus på barn och unga som anhöriga. *BRA-samtal för yngre barn* som drivs av Stiftelsen Allmänna Barnhuset, *Återhämtningsguiden – för dig som står nära någon som mår dåligt* som NSPH Skåne driver, samt Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götalands projekt *#vägraskuld*. Dessa tre projekt jobbar på olika sätt med att utveckla olika slags stöd till anhöriga.

Exempel från sociala kanaler och övriga medier:

Flertalet projekt med fokus på barns och ungas psykiska hälsa lyfts regelbundet i Allmänna arvsfondens sociala medier (Facebook och Instagram). De flesta leder till förhållandevis stort engagemang. I maj landade boken *Livsviktiga snack* i brevlådan hos nästan 117 000 hushåll runt om i landet där en 9-åring bor. Boken innehåller kunskap, tips och praktiska övningar som hjälper både barn och föräldrar att bli bättre på att prata om känslor. När den här nyheten delades i Allmänna arvsfondens sociala medier resulterade inlägget i 4 500 interaktioner.

Inom ramen för satsningen har det även tagits fram en medierapport. Där konstateras att Allmänna arvsfonden omnämns i samband med psykisk ohälsa bland barn och unga i 68 artiklar under året. Det innebär en räckvidd på 5 miljoner möjliga lästillfällen. Publiciteten nådde sin topp i mars, i samband med att BRIS, som genom Arvsfondsprojektet *Trygg på natten* har öppnat chatt- och telefonstöd dygnet runt. Detta var Sveriges första och enda dygnet runt-öppna stödlinje för barn.

Exempel på nya projekt inom ramen för psykisk hälsa hos barn/ungdom under 2021

Eftersom #psykbryt fokuserar på barns och ungas psykiska hälsa är det svårt att dra en tydlig gräns för vilka beviljade projekt som direkt faller inom ramen för kommunikationssatsningen. Det finns dock

exempel på projekt som har ämnet som huvudsakligt fokus och som blivit beviljade stöd under 2021. Projektet *Lyssna på oss!* som drivs av Demokratipiloterna och som syftar till att tjejer/kvinnor och icke-binära personer med neuropsykiatrisk diagnos ska bli lyssnade på är ett. I projektet kommer man bland annat att ta fram en lättläst bok baserad på såväl studier som personliga berättelser. Ett annat projekt är *Mentorskapsprojektet* av Föreningen SHEDO som utvecklar ett digitalt mentorskapsprogram för personer med självskadebeteende och/eller ätstörning. Ett tredje exempel är *Motivationslyftet By Star for Life* som beviljades ett projekt för att utveckla ett program som hjälper elever i grundskolans tidigaste årskurser att stärka de mentala förmågor som bidrar till deras psykiska hälsa.

5.11 Kort om coronapandemins påverkan på arvsfondsprojekten

Pandemin hade även 2021 påverkan på projektens genomförande. Många projekt har ändrat planering och aktiviteter utifrån rådande restriktioner och målgruppernas utsatthet. Till exempel ses en tendens till att möten och stödarbete har övergått till digitala former. I handläggningen och i kontakten med projekten har flexibilitet varit nödvändigt och en del projekt har förlängts inom befintlig budget på grund av att omställningen till digitala alternativ. Arvsfonden har också fått in ett antal förlängnings- och tilläggsansökningar som i huvudsak har haft sikte på att förstärka och förlänga projekt för att de ska kunna färdigställas och uppnå sina mål.

När det gäller projekt som beviljats under pandemin har en del projekt fått skjuta projektstarten framåt. Delaktigheten av fondens målgrupper har förändrats i och med att projekten har ställt om till digitala mötesformer, i vissa fall har delaktigheten blivit lägre, exempelvis när det gäller målgrupperna äldre och barn. De projekt som redan innan pandemin hade en verksamhet med digitalisering, till exempel digitala läromedel, har fått ökat intresse och en skjuts framåt. Projektens förmåga och kreativitet för att ställa om efter de nya förutsättningarna är överlag mycket god.

Föreningar som fått lokalstöd har också drabbats negativt av coronapandemin. Restriktioner har inneburit begränsningar för verksamheter (gruppaktiviteter) och anläggningar. Många föreningar har tvingats ställa in, ta paus eller ställa om sin verksamhet i väntan på nya rekommendationer. Att aktiviteter ställs in har gjort att föreningar inte har kommit igång med verksamhet alls eller i mindre utsträckning än tänkt, vissa har tappat medlemmar eller inte kunnat rekrytera nya medlemmar. De föreningar som har inomhushallar har drabbats av minskade intäkter som var tänkta att täcka driften av lokaler, anläggningar och verksamheter. Pandemin har även inneburit att föreningar har fått skjuta upp byggnationer och projekten och deras slutrapporteringar har därför blivit försenade. Ökande priser på byggmaterial har inneburit att föreningar som inte lyckats utöka sin finansiering, i något enskilt fall, har fått avbryta projekten innan byggnationen påbörjats.

De föreningar som klarat coronapandemin bäst är av naturliga skäl de som bedriver aktiviteter på anläggningar utomhus. Allt fler förlägger träning och aktiviteter utomhus, vilket gör att intresset ökar än mer för redan populära anläggningar, såsom cykelparker, aktivitetsparker, utegym, padelbanor, konstgräsplaner, motionsslingor och rullskidbanor.

6. KVALITET, KONTROLL OCH STÖD

Nedan beskrivs det arbete som genomförs löpande samt de särskilda insatser som genomförts under 2021 för att säkra hög kvalitet i handläggningen, bidra till god kontroll av arvsfondsmedlens användning samt ge målgruppsanpassat stöd till sökande och stödmottagande organisationer.

6.1 Generella villkor för stöd ur Allmänna arvsfonden

I de generella villkor som Arvsfondsdelegationen beslutat om beskrivs bland annat vad pengar ur Allmänna arvsfonden inte får användas till. Den sökande organisationen bekräftar i sin ansökan att de läst och godkänt de generella villkoren. Om den stödmottagande organisationen bryter mot villkoren kan den bli återbetalningsskyldig. Under 2021 gjordes en uppdatering av de generella villkoren för att de skulle vara anpassade till den nya Arvsfonslagen som trädde i kraft 1 juli 2021. Villkoren uppdaterades även för att i vissa punkter bättre återspegla hur rutiner och processer fungerar. För projekt beviljade före den 1 juli 2021 gäller fortsatt de äldre villkoren.

6.2 Demokratiska värderingar

Den sökande organisationen bekräftar i sin ansökan att den egna organisationens verksamhet samt det planerade projektets verksamhet inte strider mot Allmänna arvsfondens demokratiska värderingar. Dessa värderingar är lika rättigheter och möjligheter, delaktighet och inflytande samt inkludering. Organisationen ska också ha föreskrifter som inte strider mot demokratins idéer, verksamheten ska vila på demokratisk grund, projekt ska drivas på demokratisk grund, och den sökande organisationen ska ha en demokratisk struktur, om den är en ideell förening.

6.3 Kontroll inför beslut om stöd

Innan Arvsfondsdelegationen fattar beslut om stöd genomför kanslifunktionen flera kontroller av den stödsökande organisationen och den planerade verksamheten. En kontroll görs att den/de som har skrivit på en projektansökan också är behörig att företräda den sökande organisationen, liksom en genomgång av sökande organisations stadgar, årsredovisning och verksamhetsberättelse. Det görs även en kontroll av skatteregistrering och om organisationen har några obetalda skulder eller betalningsanmärkningar.

Dessutom görs en översiktlig granskning av sökande organisations hemsida och en kontroll av vad som anges om och av organisationen på internet. Avstämning görs med projektets samarbetspartners. Har organisationen inte tidigare sökt medel från Arvsfonden görs även referenstagning, genom kontakt med kommunen eller annan etablerad samhällsaktör.

Innan ett beslut om bifall fattas har ansvarig handläggare alltid en dialog med den sökande organisationen och de centrala samarbetsorganisationerna. Viktiga delar i dialogen är målgruppens delaktighet i projektet, förutsättningarna för att genomföra projektet, planen för verksamhetens fortlevnad efter projektets slut samt projektets finansiering.

6.3.1 Kontroll av budget

Kansliets handläggare och controller går igenom samtliga budgetar innan de tas upp för beslut i Arvsfondsdelegationen. Handläggarna avseende relationen mellan budget och projektansökan utifrån sin expertis om projektet, målgrupperna och det aktuella området och controller med avseende på samstämmighet i bedömningen mellan projekt samt efterlevnad av riktlinjer och praxis. Det sker löpande en utveckling av de regler och praxis som kansliet följer vid bedömning av budget.

Lokalstöd

För stödformen lokalstöd kan medel sökas för byggnationskostnader för ny-, till- eller ombyggnation. Stöd kan sedan beviljas för maximalt 70 % av stödberättigade kostnader eller upp till och med 5 miljoner kronor inklusive moms. Samtliga sökta belopp ska styrkas med offerter. För stödformen lokalstöd är kostnader för exempelvis löner, bygglov eller lösa inventarier inte stödberättigade och godkänns därför inte. Kontroll görs av att budgeterade belopp överensstämmer med offerter och att offerterna, samt i förlängningen budgeten, enbart innehåller stödberättigade kostnader. Utöver detta godkänns kostnader för den obligatoriska revisionen efter avslutat projekt.

Projektstöd

Budgeten för stödformen projektstöd är uppdelad i olika budgetposter där huvudposterna är löner, externa tjänster, lokalkostnader, kostnad för informationsspridning och marknadsföring, resekostnader, kostnad för utrustning, andra verksamhetskostnader samt kostnad för den obligatoriska revisionen efter varje projektår. Det efterfrågas även information kring övrig och/eller annan finansiering, eventuella intäkter och ideellt arbete. För samtliga budgetposter gäller att budgeten, så långt det går, ska vara baserad på förväntade faktiska projektkostnader. I regel godkänns därför inte generella budgetposter, kostnaderna ska i stället vara specificerade och/eller baserade på till exempel offerter. Ospecificerade overhead-kostnader eller större summor benämnda som till exempel "övriga kostnader" eller "buffert" godkänns därför inte. Vid upprättande av budget ska även pris- och miljömedvetenhet beaktas.

För kostnader som delas med ordinarie verksamhet godkänns den del av kostnaden som är direkt förknippad med den tilltänkta projektverksamheten. Dessa typer av kostnader förekommer främst inom budgetposterna löner och lokalhyra, när exempelvis en anställd enbart ska arbeta deltid inom projektet eller där en lokal endast delvis kommer att användas i projektet. I dessa fall behöver stödmottagande organisation kunna styrka på vilket sätt man kommit fram till hur stor del av kostnaden som ska finansieras inom ramen för projektverksamheten samt med underlag styrka vad den totala kostnaden uppgår till. För budgetposten lokalhyra kan det till exempel handla om uppgifter kring hur stor del av lokalens yta som ska nyttjas i projektet samt att den totala kostnaden styrks med hyresaviser.

För budgetposten löner ska lönenivåerna och antalet anställda ligga i linje med projektets omfattning och komplexitet. Projekten bör få så bra förutsättningar som möjligt, hur komplext och stort ett projekt är gör därför skillnad i bedömningen av projektet. De sökande måste motivera sökta lönenivåer samt

lönebikostnader där de senare ska ligga i linje med övriga anställda inom organisationen och självklart följa de arbetsrättsliga lagar som finns.

Det finns få maxtak för kostnader i projekten, men två av dem gäller inköp av dator och mobiltelefon där maxbeloppen uppgår till 8 000 kr per heltidsanställd för en dator och 6 000 kr per heltidsanställd för inköp av mobiltelefon. Då utgångspunkten är att utrustningen som köps in har en livslängd om tre år och därmed ska användas under projekttiden är Arvsfonden restriktiva med att godkänna inköp av utrustning år två och tre.

6.4 Kontroll efter beslut om stöd

När en organisation har fått pengar ur Arvsfonden görs flera olika kontroller av projektet och den stödmottagande organisationen.

6.4.1 Obligatorisk introduktion för nya arvsfondsprojekt

Alla beviljade projekt ska genomgå en obligatorisk introduktion under projektets första år. För lokalstödsprojekten gäller att delta i introduktionen innan byggnationen påbörjas. Syftet är att kanslifunktionen ska få närmare kontakt med representanter för projektet samt att projekten ska få tillfälle att ställa frågor. Före pandemin ordnades fysiska introduktionsdagar, men sedan 2020 har introduktionen endast genomförts digitalt. Detta har medfört att det blivit svårare för projekten att få utbyte med varandra. Omställningen från en fysisk introduktionsdag till digitala sändningar har dock även inneburit flera positiva effekter. Dels har fler representanter från varje organisation kunnat delta, så som medlemmar i styrelsen eller ekonomiskt ansvariga, dels har informationspasset kring kontroll av medlems användning kunnat förlängas. Antalet introduktionstillfällen har ökat från tre till sex jämfört med föregående år.

Den obligatoriska introduktionen har under 2021 varit uppdelade på två tillfällen för varje projekt: en allmän introduktion och en individuell genomgång med projektets handläggare. Vid den allmänna introduktionen får projekten information om bland annat Allmänna arvsfondens generella villkor, uppföljningsverksamheten och hur man kan vara en god ambassadör för Arvsfonden.

Controllerfunktionen går igenom de viktigaste ekonomiska aspekterna av att genomföra ett projekt och berättar om hur de arbetar med kontrollbesök. Dessa informationspass har under vårterminen 2021 genomförts i form av två livesända webbseminarier och, efter lagändringen den 1 juli 2021, genom en inspelad föreläsning som har kunnat distribueras till projekten i direkt anslutning till att de fått sina beslut om arvsfondsmedel. Den information som förmedlas vid den allmänna introduktionen finns även på Allmänna arvsfondens webbplats. Efter den allmänna introduktionen har handläggarna bjudit in projekten till en individuell genomgång, även den digital.

6.4.2 Transparens om projekten

Alla pågående projekt- och lokalstöd finns presenterade på Arvsfondens webb. Syftet är att informera om vilka projekt som har fått medel ur Arvsfonden och vad projekten ska göra.

6.4.3 Löpande stöd till projekten

Handläggarna har kontakt med projekten under hela projekttiden, för att stämma av och för att hjälpa projekten med de frågor de har. Det kan till exempel handla om behov av att göra förändringar i projektens budget eller i planerade aktiviteter. I de fall det gäller ekonomiska frågor kopplas controllers in vid behov för att ge vägledning. Controllerfunktionen ger även löpande stöd till projekten i till exempel redovisningsfrågor. Projekten får även en projekthandbok, den har tagits fram i samarbete med projekten och innehåller en mängd tips och råd kring hur man driver ett arvsfondsprojekt. Handboken skickas ut till projekten i samband med introduktionsdagen och finns även att ladda ner från webben.

Handläggarna genomför årligen projektbesök på plats. Under 2021 besökte handläggarna 50 projekt runt om i landet. Av dessa besöktes 9 på plats och 41 digitalt.

6.4.4 Årlig redovisning

Arvsfondsdelegationen fattar fleråriga beslut för projektstöd. Det betyder att ett projekt får en budgetram för hela projektperioden, normalt upp till tre år. Efter varje genomfört projektår skickar stödmottagaren in en årsrapport och en ekonomisk redovisning samt en plan för nästkommande projektår. Den ekonomiska redovisningen ska granskas av en kvalificerad revisor som avlämnar ett en rapport över faktiska iakttagelser. Då görs liknande kontroller som inför det första beslutet. Controllerfunktionen hjälper vid behov handläggarna att granska och följa upp de ekonomiska redovisningarna. Efter det sista projektåret görs en särskild slutrapport. Lokalstödsprojekt redovisas när byggnationen är klar, senast två eller tre år efter beslut beroende på vilken utgåva av de generella villkoren projekten omfattas av. I samband med att slutrapporten inkommer stämmer controllerfunktionen av utbetalda medel mot intygade kostnader och intäkter av revisorn. Eventuell mellanskillnad återbetalas till fonden.

6.4.5 Projekten granskas av en revisor

Samtliga projekt granskas av kvalificerad revisor som är auktoriserad eller godkänd av Revisorsinspektionen samt certifierade kommunala yrkesrevisorer. I revisorns rapport framgår bland annat om projektens rapporterade kostnader överensstämmer med budgetposterna i Arvsfondsdelegationens beslut. Revisorerna ska även göra iakttagelser ifall det inte finns en fastställd attestordning, om de utbetalda medlen inte hållits avskilda eller om det finns kostnader som inte är stödberättigade enligt Arvsfondens villkor. Instruktionerna till revisorerna revideras löpande, under 2021 infördes exempelvis en granskningsåtgärd kring närstående i projekten för att fånga upp eventuella jävssituationer. Controllerfunktionen går igenom samtliga inkomna granskningsrapporter för att säkerställa att samtliga iakttagelser följs upp.

6.4.6 Kontrollbesök och skrivbordskontroller

Syftet med kontrollerna är att svara på ekonomiska frågor och att granska att arvsfondsmedel har använts på ett korrekt och effektivt sätt. Urvalet av vilka projekt som kontrolleras sker delvis slumpmässigt och delvis utifrån en risk- och väsentlighetsbedömning. Under 2021 har kontrollerna uteslutande genomförts på distans.

Under 2021 har controllerfunktionen utfört totalt 50 kontroller varav 41 var skrivbordskontroller och 9 var digitala. Det innebär att det genomfördes en kontroll av mer än 12 procent av projektpopulationen, det vill säga av antalet projekt som under 2020 fick antingen ett bifallsbeslut för ett nytt projekt eller ett godkännande att få fortsätta med ett pågående projekt under 2021.

Controllerfunktionen har granskat 9 projekt i kategorin slump under året. Ett avsåg lokalstöd och resterande projektstöd. I 2 (22 procent) av projekten gjordes iakttagelser som åtgärdades av stödmottagaren. I kategorin risk och väsentlighet granskades 41 projekt under året. Fyra avsåg lokalstöd och resterande 37 avsåg projektstöd. I 12 (30 procent) av projekten gjordes iakttagelser som åtgärdades av stödmottagaren. Två av kontrollerna under 2021 ledde till att projekten avbröts, främsta orsaken var att projektmedelsanvändningen inte kunde godkännas i sin helhet. Fyra av kontrollerna ledde till att projekten överlämnades till Kammarkollegiet, för en bedömning om eventuellt återkrav av utbetalade medel.

Proaktiva och stödjande insatser har gjorts vid i stort sett samtliga kontroller. Proaktiviteten har bestått i att felaktigheter som upptäckts har åtgärdats innan redovisningen granskats av revisor och inlämnats till Arvsfonden. De stödjande insatserna har bestått i exempelvis rådgivning i bokföring, upplägg av projektredovisning, stöd inför redovisning eller omdisponering av budget.

6.4.7 Enkät av upplevelsen av kontrollerna

Under 2021 genomfördes en enkätundersökning av hur organisationer som fått kontrollbesök upplevde dessa. Enkäten skickades till samtliga organisationer som fått beslut mellan januari 2020 och augusti 2021. Undantaget från undersökningen var projekt som överlämnats till Kammarkollegiet.

Från svaren framgår att organisationer som får kontrollbesök överlag är nöjda då 87% rankade sin upplevelse av besöken som en 5 eller 6 på en skala mellan 1-6 där 1 var mycket missnöjd och 6 mycket nöjd. Ingen rankade det som en 1:a. Då kontrollen av sin natur medför att flertalet organisationer får göra rättelser har controllerfunktionen inte ambitionen att hamna högre då det i sin tur kan tyda på en för efterläten kontroll. Undersökningen genomförs vartannat år och svaren ligger i linje med tidigare enkätsvar.

6.4.8 Långtidsuppföljning av lokalstöd

Samtliga organisationer som har fått lokalstöd från Arvsfonden förbinder sig att bedriva den nya verksamheten i minst tio år från beslutet. Denna uppföljning görs vid två tillfällen: efter fyra respektive tio år.

De lokalstödsprojekt som fick beslut om stöd för tio år sedan (2011) omfattar 27 organisationer och uppföljningen visar att samtliga fortfarande bedriver den verksamhet som organisationerna beviljades medel för. Uppföljningen av de lokalstödsprojekt som fick beslut om stöd för fyra år sedan (2017) omfattar 51 organisationer och 49 av dessa bedriver den verksamhet som organisationen beviljades

medel för. I två fall har verksamheten eller delar av verksamheten ännu inte helt kommit i gång, vilket bl.a. beror på pandemin. Dessa två projekt kommer att följas upp i särskild ordning.

6.4.9 Övriga kontroller

Controllerfunktionen begär in och kontrollerar bankkontoutdrag för en slumpvis utvald månad under projektåret hos slumpvis utvalda projekt två gånger per år. Syftet med kontrollen är att säkerställa att lagkravet, att medlen hålls avskilda, uppfylls samt säkerställa att medel inte lånats till ordinarie verksamhet.

Kansliet har en bevakningstjänst som löpande notifierar controllerfunktionen ifall en organisation med ett arvsfondsprojekt till exempel får skuldsaldon hos kronofogden, ansökningar om betalningsföreläggande, restfört saldo på skattekontot eller ansökan om konkurs.

6.4.10 Överlämnande av ärenden till Kammarkollegiet

Enligt lag (1994:243) om Allmänna arvsfonden ska Arvsfondsdelegationen överlämna ärenden till Kammarkollegiet, om det finns skäl att överväga ett åliggande för mottagaren att betala tillbaka stöd ur fonden. En motsvarande formulering finns även i lag (2021:401) om Allmänna arvsfonden. Under 2021 gjordes fem överlämnande till Kammarkollegiet i enlighet med den äldre lagen om Allmänna arvsfonden. Kammarkollegiet har fattat beslut i alla ärendena, i två ärenden varav ett där stödmottagaren har ansökt om konkurs har beslut om återkrav fattats. Tre ärenden har avskrivits av Kammarkollegiet.

6.5 Juristfunktionen

Juristfunktionen finns inom Allmänna arvsfonden som en stöd- och kontrollfunktion. Dels ges handläggare stöd i deras arbete med projekt, dels utvecklas rutiner för att kvalitetssäkra verksamheten. Funktionen svarar löpande på frågor som uppstår i handläggningen och är ett bollplank vid behov hos andra funktioner. Juristerna arbetar också med de rutiner som gäller kring hantering av personuppgifter och samverkar med övriga delar inom Kammarkollegiet kring detta.

Under året har funktionen utökats från en till två jurister. Våren 2021 präglades av arbetet med den nya lagen om Allmänna arvsfonden som trädde i kraft den 1 juli. Funktionen tog fram nya generella villkor, där fokus dels var att anpassa dem till den nya lagen, men även att uppdatera dem efter verksamhetens behov. Bland annat delades villkoren upp i två versioner, en för projektstöd och en för lokalstöd. Ett annat arbetsområde var demokrativillkor där, förutom ett omfattande internt arbete, en jurist även deltog som expert i de statliga utredningarna Rätt mottagare - Demokrativillkor och integritet samt Rätt mottagare – granskning och integritet.

Under hösten har två remisser besvarats, både för Arvsfondsdelegationens och Kammarkollegiets räkning. Dels SOU 2021:66 Rätt mottagare - Demokrativillkor och integritet och dels promemoria Demokrativillkor för stöd ur Allmänna arvsfonden S2021/07063. Hösten har också inneburit ett fortsatt arbete med anpassningar till den nya lagen samt översyn av interna dokument och rutiner.

6.6 Processutveckling och digitalisering

Under hela 2021 har kansliet fortsatt att arbeta med rutiner och arbetsprocesser som möjliggjort ett digitalt arbetssätt under restriktionerna med anledning av coronapandemin. Återgången till det normala arbetslivet efter pandemin innebär för kansliet en start på ett nytt mer mobilt arbetssätt. Under året har processerna kring ansökan, redovisning och uppföljning kartlagts i detalj.

Under våren 2021 infördes ett nytt ärendehanteringssystem. Sedan driftsättningen i april har det skett löpande utvecklingsarbete i systemet och det fortskrider även under 2022. Det handlar bland annat om att skapa förutsättningar för digital akthantering och för kommande e-tjänster. Arbetet med vår första e-tjänst, en digital ansökan för lokalstöd, inleddes under året.

Såväl det nya ärendehanteringssystemet som de kommande e-tjänsterna innebär ett omfattande utvecklingsarbete och har fokus på effektivisering och målgruppsanpassning.

6.7 Övrigt

Under året har implementeringen av nya utbetalningsrutiner slutförts. En intern utvärdering av införandet visade att Arvsfondsdelegationens verksamhet, i och med förändringen, har blivit mindre sårbar för personalförändringar vilket minskar risken för störningar i utbetalningen av beviljade medel.

Flera utvecklingsarbeten av interna rutiner och praxis har skett under året, dels för att stärka kontrollen, dels för att förenkla för de organisationer som söker medel eller har pågående projekt.

7. KOMMUNIKATION

7.1 Ny målgrupp - äldre över 65 år

Under 2021 antogs en ny arvsfunds lag, vilket föranledde ett flertal kommunikationsinsatser, framför allt med fokus på Arvsfondens nya målgrupp, äldre över 65 år. Inför lagens antagande gjordes interna och externa kommunikationsinsatser där information spreds i sociala medier och kontakter etablerades, bland annat med landets största pensionärsorganisationer för kommunikation via deras kanaler.

Nyhetsbrev: Ett extra nyhetsbrev skickades under våren och information sammanställdes för nya så väl som redan antagna projekt. Under dagarna runt 1 juli fick Allmänna arvsfonden ett gott genomslag i media med sammanlagt 79 olika mediehändelser över hela landet (publiceringar i tryckt press och webb).

Annonsering: Under fyra veckor genomfördes annonsering i sociala medier - målgrupperna var föreningsaktiva samt landsdelar där den äldre befolkningen är överrepresenterad. Målet var att driva trafik till arvsfonden.se för att informera föreningsaktiva om den nya målgruppen och öka kännedomen om Allmänna arvsfondens uppdrag. Annonseringen resulterade i ett stort antal exponeringar med en hög andel som valde att klicka sig vidare (CTR).

TABELL 27
Trafik till arvsfonden.se genererad av annonsering

Räckvidd personer	Antal klick	CTR (Benchmark 0,5–1,0 %)	Exponeringar
223 622	14 343	1,47 %	976 312

Debattartikel: Till detta kom en debattartikel som skrevs angående den nya målgruppen ”65-plussare får ut mer av Allmänna arvsfonden” och som resulterade i 45–50 unika publiceringar i media under sensommaren och hösten.

Webbplatsbesökare: Under perioden juni-augusti ökade antalet besökare på arvsfonden.se i åldersgruppen personer över 65 år med 20 procent i jämförelse med samma period föregående år.

7.2 Digitala tjänster

Under 2021 fokuserade kanslistödets digitala utveckling på utveckling av e-tjänster och arbetet att utveckla en ansökan av lokalstöd påbörjades. Arbetet utgår från Kammarkollegiets metod för tjänstedesign som bland annat innefattar workshops med verksamheten och användarintervjuer. Utvecklingen är beroende av andra system, såsom det nya ärendehanteringssystemet Platina och funktion för avancerad elektronisk signering, och utvecklingen fortsätter under 2022.

Ett annat fokus har varit att minska Allmänna arvsfondens webbplats beroende av Google-tjänster. Bland annat byttes webbanalytiker Google Analytics ut mot ett verktyg med servrar i Sverige.

7.3 Nöjda webbplatsbesökare

Våren 2021 genomfördes en användarundersökning på www.arvsfonden.se, i syfte att följa upp hur användarna uppfattar webbplatsen som lanserades i juni 2020. Drygt 500 personer besvarade webbenkäten och den största gruppen av de svarande var potentiella ansökare - webbplatsens prioriterade målgrupp. Drygt 83 procent av de svarande var nöjda eller mycket nöjda med webbplatsen som helhet. Det kan jämföras med resultatet från webbundersökningen som gjordes 2017 där motsvarande siffra var 72 procent. Enkätresultatet har lett till att förbättringar av webbens innehåll och funktion har genomförts under hösten 2021.

7.4 Sociala medier

Under 2021 ändrades många förutsättningar i sociala medier. Dels antog EU striktare GDPR- lagar och de så kallade "Schrems-domarna" fick genomslag, dels genomgår Facebook och Instagram (som sedan 2021 heter Meta) många förändringar, troligtvis till följd av ökad konkurrens från andra sociala plattformar som TikTok.

Trots ett strategiskt utmanande år för de som försöker hänga med i hur sociala medier fungerar, ökade antalet följare för Allmänna arvsfonden. Det resulterade också i en räckvidd för Facebook-kontot som ökade med 130 % och Instagram med 217 % i en jämförelse med året innan. Antalet interaktioner har följt samma trend. En jämförelse med året innan visar på en dryg fördubbling av antalet interaktioner (kommentarer, reaktioner, delningar och klick i anslutning till inlägg) på Facebook (132 %). Det innebär att engagemanget är marginellt högre än året innan. Engagemangsgraden på Instagram under året låg runt 3% i jämförelse med 2% förra året. Till detta bör läggas att vissa måttetal förändrades 2021.

- Facebook ökade med 867 följare netto (vilket innebär antalet när de som avföljt under året räknats bort). Detta är en ökning med 11 procent jämfört med 2020.
- Twitter ökade till 1637 följare, en ökning med 1 procent jämfört med 2020.
- Instagram har 2 565 följare vid årets slut, en ökning med 16 procent jämfört med 2020.

7.5 Arvsfondens nyhetsbrev

Syftet med Arvsfondens nyhetsbrev är att öka kännedomen och förtroendet för samt fördjupa kunskapen om Allmänna arvsfonden och hur fondens medel används.

Frekvens och prenumeranter: under 2021 skickades sju nummer av Arvsfondens nyhetsbrev ut, en minskning med ett nummer, vilket kan förklaras med nyrekrytering på kommunikationsavdelningen och arbetsbörda kopplat till genomförande av ny arvsfondslag. Under 2021 har antalet prenumeranter på nyhetsbrevet ökat från 5 944 prenumeranter till 6 100. Trenden för öppningsfrekvensen fortsätter uppåt och ligger i dag på 34,6 procent jämfört med förra årets 29 procent.

7.6 Arvsfonden i media

Projektbarometern: för sjätte året i rad publicerade Allmänna arvsfonden sin Projektbarometer med syftet att visa hur fördelningen av projektstöd ser ut länsvis och på så vis öka kännedomen om fonden och möjligheten att söka medel. Projektbarometern för utdelade medel 2021 resulterade i 164 (98 2020) publiceringar med ett beräknat annonsvärde av 1 951 00 kronor (1 285 813 kronor 2020).

Mediegenomslag: som framgår av tabell 28 har Allmänna arvsfondens exponering och genomslag i redaktionella medier varit fortsatt hög där lokala medier är de redaktioner där Allmänna Arvsfonden väcker störst intresse. (Källa: Statistisk årsrapport 2021 framtagen av Retriever.)

Drygt 97 procent av publiceringarna bedöms som neutrala alternativt positiva. (Källa: Pressklipp Retriever.)

TABELL 28
Exponering och genomslag i redaktionella medier, nyckeltal

	2021	2020	2019
Antal artiklar	2 648	2 422	2 741
Räckvidd (milj)	146,6	134,8	124,4
Delningar Facebook	65 095	95 569	109 027
Delningar Twitter	1 845	3 704	1 578

7.7 Förtroende- och kännedomsmätning

Varje år genomförs en kännedom- och förtroendemätning hos allmänheten vad gäller Allmänna arvsfonden. 2021 års mätning visar på en ökande kännedom hos allmänheten och att förtroendet ligger på en stabil nivå. Andelen med positiv eller neutral attityd till Allmänna arvsfonden har ökat till 84 procent, vilket är tydligt högre än de senaste två åren. Samtidigt har andelen negativa ökat något, från en relativt låg nivå. Andelen respondenter som svarat "Vet ej" har minskat och är nere i 7 procent. Strategin att arbeta för att sprida den samhällsnytta som fonden bidrar till med ett fokus på lokal media förefaller bidra till ökad kännedom. Det bör betonas att resultaten som redovisas i tabellerna nedan visar allmänhetens kännedom och förtroende för Allmänna arvsfonden och inte specifikt Arvsfondsdelegationens delar av fondens verksamhet.

TABELL 29
Kännedom

	2021	2020	2019
Kännedom	83 %	78 %	61 %

TABELL 30
Attityd/förtroende

	2021	2020	2019
Positiv	46 %	49 %	42 %
Negativ	10 %	7 %	6 %
Neutral	38 %	26 %	28 %
Vet ej	7 %	18 %	23 %

7.8 Sverigeresan och informationsträffar

Syftet med Sverigeresan är att organisationer ska få en ökad kännedom om de möjligheter Arvsfonden kan ge. Ambitionen var att besöka alla Sveriges län under en fyraårsperiod. Under besöken bjuds föreningslivet och föreningslivsansvariga kommunala tjänstemän från länens alla kommuner in. Målet är att öka antalet projekt i de län som besöks. Pandemin har under 2020 samt 2021 inneburit en omställning till digitala evenemang. Ett större webinarium arrangerades under 2021, där inbjudan gick ut till föreningar och kommuner i hela Sverige. Under webinariet deltog ca 1500 personer och där personer från alla Sveriges län fanns representerade.

7.9 Övriga informationsträffar ute i landet

Med syfte att sprida information om Arvsfondens kriterier och få fler ansökningar besöker kanslifunktionen vanligtvis mässor, konferenser och externa träffar som arrangeras av andra aktörer som till exempel studieförbund och länsstyrelser. Under 2021 innebar pandemin restriktioner som begränsade deltagandet vid konferenser och arrangemang. Arvsfonden deltog på MR-dagarna i Göteborg i december 2021. Där arrangerades två seminarier med syfte att informera om fondens nya målgrupp och nya arvsfondslagen. Utöver det har kansliet informerat vid digitala webinarier för personer som arbetar med eller engagerar sig för fondens målgrupper i bland annat Västra Götalandsregionen, Malmö och Söderhamn.

8. UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

I det här avsnittet redovisas de uppföljningar och den utvärderingsverksamhet som Arvsfonden har genomfört under 2021. Utgångspunkt för redovisningen är Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering, som bl.a. betonar jämställdhetsperspektivet.

De projekt som Arvsfondens finansierar har stor bredd och variation, oavsett om det handlar om projektstöd eller lokalstöd. De organisationer som driver projekten gör det dessutom under olika förutsättningar. Genom att följa upp och utvärdera projekten utifrån olika perspektiv, kan civilsamhällesorganisationers insatser och betydelse i samhället synliggöras.

8.1 Uppföljning av enskilda projekts överlevnad

I det här avsnittet redovisas enskilda projekts överlevnad, först den kategorisering av överlevnaden som Arvsfondsdelegationen har gjort avseende slutredovisade projekt som följts upp 2021, och därefter en sammanställning av överlevnaden av arvsfondsprojekt för perioden 2007–2021. Slutligen redovisas de bedömningar av överlevnaden som forskare, som genomfört utvärderingar på uppdrag av Arvsfondsdelegationen, har gjort av de projekt som har ingått i utvärderingarna.

I uppföljningen av enskilda projekts överlevnad är det enbart projekt som beviljats projektstöd som ingår. Projekt som beviljats lokalstöd omfattas av en särskild uppföljning som görs fyra respektive tio år efter det att stödet beviljats (se avsnitt 6, Kvalitet, kontroll och stöd).

8.1.1 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad 2021

Under 2021 har totalt 130 slutredovisade projekt som beviljats projektstöd följts upp utifrån deras överlevnad efter det att Arvsfondens finansiering upphört. Det är 23 projekt fler än året innan. Projekten grupperas i fyra olika kategorier (se nedan). Överlevnadskategoriseringen baseras dels på en granskning av slutredovisningarna, dels en senare uppföljning av projekten genom direktkontakter med projektansvariga. Den kategorisering av överlevnaden som redovisas gäller vid tiden för den särskilda uppföljningen. Verksamheten, och därmed överlevnaden, kan därefter ha förändrats. Syftet är att följa upp i vilken omfattning och på vilket sätt projekten lever vidare efter projekttiden, samt att ge kunskap om under vilka betingelser Allmänna arvsfondens pengar lämnar spår.

I det följande redovisas överlevnaden för de verksamheter, metoder och arbetssätt som genomförts i slutredovisade projekt som beviljats projektstöd och som har följts upp 2021.

Kategori I – Projekt som inte lämnar några spår

I kategori I ingår projekt som inte kunnat genomföra den verksamhet som de beviljats medel för. En vanligt förekommande anledning är att projekten inte varit tillräckligt förankrade i t.ex. samarbetsorganisationer. Uppföljningar av projekt i denna kategori visar dock att de erfarenheter som gjorts inom projekten i vissa fall ligger till grund för organisationens fortsatta utvecklingsarbete. Under de år som Arvsfonden kategoriserat överlevnaden för slutredovisade projekt är det endast ett fåtal projekt som tillhört denna kategori. En förklaring till detta är sannolikt att projekten årligen behöver

redovisa sitt arbete till Arvsfonden och får stöd av Allmänna arvsfondens handläggare under projektets genomförande. Av de projekt som granskats under 2021 är det 3 projekt som tillhör denna kategori. Anledningarna är flera, bl.a. svårigheter att genomföra projektet utifrån planerat upplägg, sjukdom som drabbat projektorganisationen och pandemin. I två fall har projekten avbrutits i förtid.

Kategori 2 – Projekt som inte lever vidare på ett tydligt sätt

I denna kategori återfinns projekt som genomförts enligt projektplan, men som inte på ett tydligt sätt lever vidare efter projektets slut. Av de projekt som granskats under 2021 är det 50 projekt som tillhör denna kategori. Projekten har haft olika syfte och inriktning, bl.a. metodutveckling, att ge utsatta grupper inflytande i frågor som rör dem, och att stärka ungas delaktighet och psykiska hälsa genom olika stödinsatser. En del av dessa projekt har tydligt drabbats av pandemin, vilket påverkat såväl genomförande av projektet som överlevnaden för verksamheten efter att projektet avslutats. Även om de aktiviteter som genomförts inom projektet inte på ett tydligt sätt lever vidare efter projektets slut kan de ha varit av stor betydelse för de målgrupper som projekten vänt sig till. Här kan nämnas projektet *We Stand App* som genom bl.a. en app skapat ett forum dit barn och unga kan vända sig med frågor och få stöd i att skapa trygghet på nätet. Ett annat exempel är projektet *Minna-Syster* som gett nyblivna ensamstående mammor stöd i sin vardag genom hembesök av en barnmorska. Stödet har utgått från de behov som mammorna har för att det ska fungera bättre för dem.

Kategori 3 – Erfarenheterna från projekten lever vidare

I denna kategori finns projekt som har tagit fram en metod eller ett nytt arbetssätt som efter projektslut fortsätter användas i organisationen eller av aktörer utanför organisationen, exempelvis inom offentlig sektor. Erfarenheter och kunskaper tas tillvara efter projektets slut, men det kan vara svårt att få en uppfattning om i vilken utsträckning det sker. Av de slutredovisade projekt som granskats 2021 är det 37 som återfinns i denna kategori. I bilaga I finns en kort beskrivning av respektive projekt och projektets överlevnad efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört.

Kategori 4 – Verksamheten lever vidare

I denna kategori finns projekt där verksamheter lever vidare helt eller delvis och har en fortsatt finansiering inom ramen för organisationen eller genom ekonomiskt stöd från exempelvis kommuner, regioner, statliga myndigheter och/eller genom andra projektfinansiärer. Av de slutredovisade projekt som ingått i uppföljningen 2021 återfinns 40 projekt i denna kategori. I bilaga I finns en kort beskrivning av respektive projekt och projektets överlevnad efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört

Sammanfattningsvis visar uppföljningen av de 130 slutredovisade projekt som granskats under 2021 att för 77 av projekten lever verksamheter, metoder och arbetssätt vidare på ett tydligt sätt i någon form (kategorierna 3 och 4) efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört, se tabell 31. Det motsvarar 59 procent av de granskade projekten.

TABELL 31

Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad. Slutredovisade projekt som granskats 2021

Överlevnadskategorier	Antal slutredovisade projekt som granskats
Kategori 1	3
Kategori 2	50
Kategori 3	37
Kategori 4	40
Totalt antal slutredovisade projekt som granskats	130

I huvudsak framträder tre bidragande faktorer till projektens överlevnad:

- **Projektförankring**, både inom den egna organisationen och externt, är en viktig förutsättning för att verksamheter, metoder, arbetssätt och andra erfarenheter ska kunna leva vidare. Förankring och delaktighet är betydelsefullt både på lednings- och verksamhetsnivå, såväl i den egna organisationen som hos aktörer man ska samarbeta med eller som kan vara tänkbara finansierare i framtiden. Inte minst viktigt är att den tänkta målgruppen för projektet är med och påverkar utformningen av verksamheten.
- **Dokumentation** är en annan avgörande faktor för att erfarenheter och kunskaper ska kunna tas tillvara. Att dokumentera och sätta ord på sitt arbete är värdefullt både för att utveckla den egna verksamheten och för att sprida erfarenheterna vidare.
- **Tiden** är ytterligare en betydelsefull faktor. Att engagera och förankra en projekttid för att så småningom genomföra den tar tid.

Pandemin och projektens överlevnad

Uppföljningen visar att pandemin har påverkat i vilken utsträckning och på vilket sätt som verksamheterna kunnat leva vidare efter det att projekten har avslutats. Av slutredovisningarna går det också att utläsa att pandemin varit det enskilt största hindret i genomförandet av projekten och har påverkat projekten på olika sätt. Vissa projekt har hittat andra vägar att nå ut, pandemin kan t.ex. ha snabbat på digitaliseringen. Men för de projekt som byggt på fysiska möten har det varit svårare att ställa om, vilket framgår såväl av projektens slutredovisningar som av de uppföljningar av överlevnaden efter projektslut som gjorts. Det bör nämnas att ett antal av de slutredovisade projekt som granskats 2021 och som har kategoriserats som kategori 2 (projekt som inte lever vidare på ett tydligt sätt) vid tidpunkten för uppföljningen har tvingats ha verksamheten vilande på grund av pandemin. Huruvida verksamheten för dessa återupptas efter pandemin har inte kunnat bedömas.

8.1.2 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad under perioden 2007–2021

Under den senaste femtonårsperioden har 2 010 avslutade projekt kategoriserats utifrån vad som händer med projekten efter det att Allmänna arvsfondens finansiering upphört. Av projekten lever drygt 51 procent vidare (se tabell 32) vid tidpunkten för Arvsfondsdelegationens kategorisering.

TABELL 32

Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad. Slutredovisade projekt som granskats 2007–2021

Överlevnadskategorier	Antal slutredovisade projekt som granskats
Kategori 1	52
Kategori 2	921
Kategori 3	425
Kategori 4	612
Totalt antal slutredovisade projekt som granskats	2010

8.1.3 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

I det här avsnittet presenteras de bedömningar av överlevnaden som forskare, som genomfört utvärderingar på uppdrag av Arvsfondsdelegationen, har gjort av de projekt som har ingått i utvärderingarna.

Överlevnadskategorisering baserat på utvärderingar som presenterats 2021

En viktig del i de utvärderingar som forskare genomför på uppdrag av Arvsfondsdelegationen är att kategorisera överlevnaden av verksamheter, metoder och arbetssätt som genomförts av de projekt som utvärderas, utifrån den kategorisering som Arvsfonden använder. Forskarna bedömer överlevnaden genom granskningar av projektens egen dokumentation, enkäter och/eller intervjuer samt projektbesök som genomförs av forskarna. I utvärderingarna kan ingå såväl pågående som avslutade projekt, och projekt kan också avslutas under tiden utvärderingen genomförs. Forskarna bedömer endast överlevnaden på de projekt som slutredovisats, antingen innan eller under genomförandet av utvärderingen. Under 2021 har en utvärdering avslutats och presenteras; *Att bygga vägar till sysselsättning - en utvärdering av 14 arvsfondsfinansierade projekt*. I tabell 33 redovisas den bedömning av överlevnaden som forskarna gjort. Utvärderingen presenteras närmare i avsnitt 8.4.

TABELL 33

Forskarnas kategorisering⁹ av undersökta projekts överlevnad, omfattande en utvärdering 2021

Överlevnadskategorier	Antal bedömda projekt
Kategori 1	0
Kategori 2	3
Kategori 3	7
Kategori 4	4
Totalt antal granskade projekt	14

⁹ Forskarna har gjort en bedömning av överlevnaden och därefter har kanslistödet gjort en slutgiltig kategorisering av projekten, baserad på forskarnas bedömningar.

Överlevnadsgraden för de projekt som ingick i utvärderingen uppgår till 79 procent. Forskarna konstaterar bl.a. att överlevnaden för majoriteten av projekten är beroende av att en annan finansär kan bidra med finansiering för kostnader för exempelvis personal och lokaler efter det att finansieringen från Arvsfonden har upphört.

Överlevandskategorisering av projekt som undersökts i utvärderingar 2007–2021

De senaste femton åren har graden av överlevnad hos 1260 avslutade projekt bedömts av forskare som genomfört utvärderingar på uppdrag av Arvsfondsdelegationen. (se tabell 34). De projekt som utvärderats av forskarna har fått stöd ur Allmänna arvsfonden under perioden 1994–2020. Tabell 34 visar att 50 procent (628 projekt) av de projekt som bedömts av forskare vid utvärderingar har levt vidare på ett tydligt sätt i någon form (kategori 3 eller 4) efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden har upphört. Forskarna funnit en överlevnadsgrad som ligger nära den överlevnadsgrad kanslifunktionen kommit fram till i sin analys. Det visar att projekten lever vidare en lång tid efter det att Arvsfondens finansiering upphört, eftersom ett antal av de projekt som forskarna följt upp avslutades för en längre tid sedan, vid tiden för bedömningen.

TABELL 34

Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad. Utvärderingar avslutade 2007–2021

Överlevnads kategorier	Antal bedömda projekt
Kategori 1	75
Kategori 2	557
Kategori 3	320
Kategori 4	308
Totalt antal granskade slutredovisningar	1 260

8.2 Uppföljning av projekten ur ett jämställdhetsperspektiv

I det här avsnittet redovisas resultaten från den uppföljning som gjorts 2021 av de slutredovisade projekten ur ett jämställdhetsperspektiv. Avsnittet inleds med en redovisning av könsfördelningen bland projektledare som drivit projekt med projektstöd respektive lokalstöd. Därefter redovisas jämställdhetsstatistik avseende projektstöd respektive lokalstöd. Avsnittet avslutas med en redovisning av nya projekt som Arvsfondsdelegationen beviljat stöd till under 2021 och som främst riktas till flickor/kvinnor respektive pojkar/män.

8.2.1 Könsfördelningen bland projektledare

I de slutredovisade projekt som erhöll projektstöd och vars slutredovisningar granskats 2021 har 70 procent av projektledarna varit kvinnor, vilket är mer än föregående år då 58 procent av granskade slutredovisade projekt hade kvinnor som projektledare. I tre av projekten som granskats 2021 har ledarskapet delats mellan en kvinna och en man. I ett projekt har projektledaren uppgett annan könsidentitet. När det gäller de lokalstödsprojekt som granskats 2021 gäller det omvända förhållandet och den övervägande majoriteten av projektledarna har varit män. Det finns ingen större skillnad vad

gäller vilken typ av organisation och vilka typer av verksamheter som kvinnor och män är projektledare för.

8.2.2 Jämställdhetsstatistik projektstöden

I detta avsnitt redovisas jämställdhetsstatistik för slutredovisade projekt som beviljats projektstöd och som granskats under 2021. Statistiken bygger på den rapportering som projektansvariga organisationer lämnat i slutredovisningarna av projekten.

I slutredovisningarna lämnas statistik över totalt antal aktiva deltagare i projekten under hela projekttiden, samt könsfördelning (pojkar/män, flickor/kvinnor, annan könsidentitet). Redovisningen görs per målgrupp. Med aktiva deltagare menas personer ur Arvsfondens målgrupper som har inflytande över projektets planering och genomförande och som återkommande/över en längre tid medverkat i projektets aktiviteter.

Totalt har det ingått 130 projekt i uppföljningen (se även avsnitt 8.1). Fyra projekt har inte lämnat någon statistik om antal aktiva deltagare, inklusive könsfördelning, och ingår därför inte i sammanställningen. Vidare har fem projekt angett att antalet aktiva deltagare överstiger tiotusen personer (mellan drygt 13 000 och 40 000 deltagare). Ett projekt har angett att antalet deltagare uppgår till flera hundratusen personer. Bedömningen är att dessa projekt inte tolkat aktivt deltagande på det sätt som Arvsfondsdelegationen avsett. För att statistiken inte ska bli alltför snedvriden ingår inte dessa sex projekt i sammanställningen över antal deltagare samt könsfördelning. Därmed baseras statistiken på 120 projekt.

Ett projekt har inte lämnat någon redovisning uppdelad på Arvsfondens målgrupper och totalt antal aktiva deltagare har därför fördelats på de två målgrupper som projektet riktat sig till. Vissa projekt har också uppgett att det har varit svårt att ange antal unika deltagare. I några fall har projekten redovisat totalt antal aktiva deltagare i ett intervall och statistiken baseras då på ett medelvärde.

Fr om 1 juli 2021 finns ytterligare en målgrupp, äldre över 65 år, som kan beviljas projektstöd ur Allmänna arvsfonden. Två projekt har redovisat deltagare från denna målgrupp, men underlaget är för litet för att redovisa denna statistik. Att endast två projekt redovisat statistik innebär inte att andra projekt kan ha haft aktiva deltagare från denna målgrupp under projekttiden. Mallarna för slutredovisningar har dock inte inkluderat denna målgrupp förrän from 1 juli 2021.

Sammanfattningsvis kan konstateras att antal aktiva deltagare varierar stort mellan olika projekt. Detta kan bero på inriktningen av projekt och hur projekten tolkar vad aktiva deltagare är. Dessa tolkningar får betydelse för vilka uppgifter som lämnas i slutredovisningen. Med anledning av dessa osäkerheter i redovisningen ska statistiken tolkas med försiktighet.

Tabell 35

Totalt antal aktiva deltagare i projekt (n=120) samt könsfördelning (medelvärde andel i procent avrundat till heltal)

Målgrupp	Totalt antal deltagare	Andel pojkar/män (medelvärde i %)	Andel flickor/kvinnor (medelvärde i %)	Andel annan könsidentitet (medelvärde i %)
Barn 0–11 år	13 223	54%	46%	0%
Ungdomar 12–25 år	30 894	47%	51%	2%
Personer över 25 år med funktionsnedsättning	6 101	46%	53%	1%
TOTALT	50 218	49%	50%	1 %

Tabell 35 visar att drygt 50 000 personer har varit aktiva deltagare i de 120 projekt som ingår i statistiken. Många av projekten har vänt sig till fler än en målgrupp, och särskilt målgrupperna barn respektive ungdomar kan vara svåra för projekten att särredovisa, vilket också tidigare har nämnts. Ungdomar är den målgrupp som ingår i flest avslutade projekt som granskats 2021 och där statistik finns tillgänglig.

Projekten ska även i sina slutredovisningar redovisa dels hur många andra personer ur Arvsfondens målgrupper som nåtts av projektet, dels hur många andra personer (sekundära målgrupper som exempelvis yrkesgrupper, beslutsfattare, anhöriga, allmänheten) som omfattats av projektet under den totala projektiden. Denna statistik redovisas inte då den är alltför osäker. Det kan dock nämnas att det handlar om mångdubbelt större tal än de som redovisas i tabell 35.

Vad gäller könsfördelningen är den baserad på den redovisning som projekten har lämnat för respektive målgrupp. Ett fåtal projekt har inte lämnat någon statistik om könsfördelning eller så är den ofullständig för en eller flera målgrupper. Statistiken baseras därmed på de projekt som uppgett könsfördelning för respektive målgrupp. Det innebär att det antal ingående projekt för respektive målgrupp, som könsfördelningen baseras på, varierar. Andelen pojkar/män respektive flickor/kvinnor samt annan könsidentitet har avrundats till heltal. Det är endast ett fåtal projekt där annan könsidentitet har redovisats och de utgör en mycket liten andel av totalt antal aktiva deltagare, i genomsnitt under 1 procent. Redovisningen visar att oavsett målgrupp är könsfördelningen mellan pojkar/män och flickor/kvinnor relativt jämn. Det är dock viktigt att notera att det handlar om medelvärden. Det innebär att i enskilda projekt kan könsfördelningen vara mycket ojämn. I några projekt har andelen flickor/kvinnor alternativt pojkar/män för en eller flera av målgrupperna varit 100%.

8.2.3 Jämställdhetsstatistik lokalstöden

I detta avsnitt redovisas lokalstödsprojekten ur ett jämställdhetsperspektiv, baserat på den långtidsuppföljning som Arvsfonden genomför fyra respektive tio år efter att berörda organisationer erhållit lokalstöd ur Allmänna arvsfonden. För att öka tillförlitligheten i denna statistik är det i 2021 års uppföljning enbart statistik från organisationer som beviljats lokalstöd för att bygga en lokal/anläggning med syfte att bedriva organiserad verksamhet som redovisas. Lokalstöd beviljas också till

ombyggnationer av lokaler för t.ex. tillgänglighetsanpassning, och till lokaler/anläggningar där spontan verksamhet ska bedrivas, exempelvis cykelparker och utomhusgym. Dessa projekt ingår således inte i 2021 års jämställdhetsstatistik, på grund av de stora osäkerheter som omgärdar projektens uppskattning av antal personer som nyttjar lokalerna/anläggningarna och uppskattad könsfördelning.

I 2021 års uppföljning har 27 lokalstöd ingått i tioårsuppföljningen och 20 av dessa har uppgett att organisationen beviljats lokalstöd för att bygga en lokal/anläggning i syfte att bedriva organiserad verksamhet. Denna tioårsuppföljning omfattar projekt som fick stöd 2011.

I fyraårsuppföljningen har 51 lokalstöd ingått och 37 av dessa har beviljats stöd av Arvsfonden för att bygga en lokal/anläggning i syfte att bedriva organiserad verksamhet (baserat på enkätsvar och kanslistödets granskning). En av dessa organisationer har dock inte kunnat påbörja sin verksamhet, främst pga. av pandemin, och har inte kunnat lämna statistik (se även avsnitt 6). Därmed ingår 36 föreningar i statistiken. Denna fyraårsuppföljning omfattar projekt som fick stöd 2017.

Majoriteten av de lokalstöd som erhöll stöd ur Allmänna arvsfonden 2011 och 2017 och som ingår i 2021 års uppföljning har beviljats idrottsföreningar, däribland fotbollsföreningar, golfklubbar, ryttaföreningar/ridklubbar, motorsportklubbar och tennisklubbar. Några lokalstöd har också beviljats bl.a. byalag och hembygdsföreningar.

Statistiken baseras på organisationernas egna skattningar av totalt antal personer som använder lokalen/anläggningen i genomsnitt per vecka under ordinarie säsong samt uppskattad könsfördelning. Statistiken ska därför tolkas med försiktighet. Pandemin har påverkat möjligheterna att nyttja lokaler/anläggningar, vilket återspeglas i statistiken som lämnas av organisationerna, något som också kommenterats av många organisationer.

Vad gäller 2021 års uppföljning visar tabell 36 totalt antal personer som deltagit i organiserad verksamhet för lokalstöd beviljade 2011 respektive 2017. Det totala antalet personer som deltagit i organiserad verksamhet per vecka skiljer sig åt mellan organisationerna, från ett tiotal personer till ett tusental personer.

2021 års uppföljning av lokalstöd visar också att könsfördelningen är mer jämn mellan kvinnor och män för lokalstöd beviljade 2017 än lokalstöd beviljade 2011, där andelen män som deltagit i den organiserade verksamheten överväger något. Det är dock viktigt att notera att könsfördelningen baseras på ett medelvärde där verksamheter med en hög andel kvinnor respektive en hög andel män ingår i statistiken. Tioårsuppföljningen (2011 års lokalstöd) visar att andelen kvinnor i verksamheterna varierar mellan 10 och 99 procent, medan motsvarande för män är ett spann mellan 1 och 90 procent. Motsvarande siffror i fyraårsuppföljningen (2017 års lokalstöd) är för kvinnor ett spann på mellan 5 och 95 procent, för män mellan 5 och 75 procent. Till verksamheter med en hög andel kvinnor hör särskilt

ryttarföreningar/ ridklubbar, medan verksamheter med en hög andel män är exempelvis jaktskytteklubbar, motorsportklubbar och golfklubbar.

Tabell 36

Deltagare som använder lokalen/anläggningen i genomsnitt per vecka, totalt samt andel uppdelat på kön

År projektet fick stöd	Antal uppföljda projekt	Antal deltagare i veckan totalt	Andel män	Andel kvinnor
2007	16	3 137	56 %	44 %
2008	21	3 108	43 %	57 %
2009	27	5 773	39 %	61 %
2010	21	4 696	57 %	43 %
2011¹⁰	20	4 455	57 %	43 %
2013	46	12 555	56 %	44 %
2014	61	15 020	56 %	43 %
2015	51	12 388	61 %	39 %
2016	62	24 230	51 %	49 %
2017¹¹	37	10 395	49 %	51 %

Tabell 36 redovisar utfallet av de senaste fem årens fyraårsuppföljningar (projekt som fick stöd 2013-2017) respektive de senaste fem årens tioårsuppföljningar (projekt som fick stöd 2007-2011). Således ingår inte 2012 i redovisningen, utan redovisas som tioårsuppföljning i nästa års verksamhetsberättelse. Könsfördelningen över tid har varit relativt jämn, med undantag för ett par år (2009 och 2015).

Tabell 36 visar även antal deltagare över tid. Det ska poängteras att denna statistik är behäftad med relativt stor osäkerhet, eftersom den bygger på de uppgifter projekten själva rapporterat efter bästa förmåga. Vidare har statistiken samlats in och sammanställts på olika sätt över tid, vilket gör att jämförbarheten mellan år försvåras. Respondenterna har i vissa fall uppgett årsstatistik, i andra fall utgått ifrån utfallet under en given vecka. Några av föreningarna har i stället för konkreta siffror angivit ett spann. I några av fallen är det svårt att utläsa om uppgiftslämnarna redovisat antal besök eller antal unika besökare i veckan. En del respondenter har påpekat att uppgifterna endast avser föreningens egna medlemmar. Vissa projekt som ingått i uppföljningen har lämnat bristfällig eller svårtolkad statistik och finns inte med i tabellen. Även om statistiken ska tolkas med försiktighet ger den en översiktlig bild av den betydelse som lokalerna och anläggningarna har för Allmänna arvsfondens målgrupper. Om antalet deltagare som använder lokalerna och anläggningarna, enligt föreningarna själva, summeras för varje år uppgår det totala antalet till nästan 100 000 personer.¹² Det innebär i genomsnitt drygt 200 personer per lokal/anläggning, vilket kan förefalla vara rimligt, med tanke på de aktiviteter som drivs i lokalerna och anläggningarna. En tidigare utvärdering av Arvsfondens lokalstödsprojekt har visat att enskilda

¹⁰ Statistiken omfattar inte hela projektpopulationen. Se förklaring i texten ovan.

¹¹ Statistiken omfattar inte hela projektpopulationen. Se förklaring i texten ovan.

¹² En summering av antal deltagare i veckan som redovisas i tabell 36.

lokalstödsprojekt kan ha en stor betydelse för fondens målgrupper, inte minst på små orter.¹³ Den sammanlagda betydelsen av alla pågående lokalstödsprojekt, som var och en ska driva verksamhet för fondens målgrupper i tio år, torde med tanke på den stora volymen deltagare vara betydande. Ett arbete pågår för att ta fram statistik för antalet deltagare i arvsfondsprojekt med högre tillförlitlighet åren som kommer.

8.2.4 Projekt som beviljats stöd 2021 främst riktade till kvinnor respektive män

Av de nya projekt som Arvsfondsdelegationen beviljade stöd till under 2021 är det inget projekt som enbart riktats till pojkar/män.

Sex av de nya projekt som fick stöd ur Allmänna arvsfonden 2021 riktar sig främst till flickor/kvinnor. Det gäller följande projekt:

Med hjälp av projektet *3P (Positive Pregnancy Peers)* vill Posithiva Gruppen, tillsammans med samarbetspartners, bygga upp ett nationellt nätverk av stödpersoner för gravida kvinnor med hiv enligt den engelska förlagan *4 M/Mentor Mothers*.

Kosmosklubben Stockholm har beviljats stöd för projektet *Kosmosklubbens tjejprojekt unga ledare* som syftar till att öka intresset för programmering, robotteknik och entreprenörskap. Målet är att utveckla verksamhet som skapar en arena förintegration och möten där intresse och färdigheter för matematik och programmering utvecklas. Målgruppen är tjejer i åldern 9–18 år.

Rädda Barnens Ungdomsförbund vill med projektet *Fathima* stärka nyanlända flickor och ge gruppen bättre förutsättningar till etablering i samhället. Målet är att utifrån ungdomarnas erfarenhet och behov utveckla nytt metodmaterial för organiserade samtalsgrupper samt öka medvetenheten om nyanlända flickors situation. Målgruppen är nyanlända flickor från 12 års ålder i Skåne.

Demokratipiloterna har beviljats stöd för projektet *Lyssna på oss!* som ska bidra till att målgruppen, tjejer/kvinnor och icke-binära personer med neuropsykiatrisk diagnos, stärks och blir lyssnade på. Projektet ska drivas av och för målgruppen. Inom projektet ska ett nätverk med representanter från målgruppen byggas upp.

Föreningen Tidigt Föräldrastöd vill med projektet *Mentormammor i Bergsjön* stärka barns hälsa och utveckling genom en modell där mentormammor utbildas och ger enskilt stöd till nyanlända och särskilt utsatta mammor. Målsättningen är att mammorna genom stödet i högre grad ska vända sig till, lita på och använda sig av samhällets hälso- och omsorgssystem samt förskoleverksamhet.

---

¹³ Rum för idealism, Utvärdering av Arvsfondens stöd till lokaler 1994 – 2006, Åsa Bringlöf, november 2008.

Lesbisk Plats - Ung lesbisk organisering på landsbygden är ett projekt som drivs av föreningen Lesbisk Makt. Genom projektet vill föreningen utveckla och testa nya sätt att skapa mötesplatser (fysiska och digitala) på landsbygden för målgruppen. Projektet ska utveckla metoder och tillgängliggöra verktyg för hur unga lesbiska och queera personer kan organisera sig på landsbygden, samt hur de kan jobba med påverkansarbete för att förbättra sin livssituation.

8.3 Uppföljning av målgruppers delaktighet i slutredovisade projekt som granskats 2021

Arvsfondsdelegationens uppföljnings- och utvärderingsverksamhet visar att fondens medel lämnar spår, men också att det finns utmaningar för att säkerställa att fondens medel når ut till målgrupperna oavsett bl.a. kön, etnicitet, sexualitet, socioekonomisk bakgrund, funktionsnedsättning och plats. En annan utmaning är att fondens målgrupper får reella möjligheter att också ha inflytande i de verksamheter som bedrivs inom projekten. Ett av kriterierna för att beviljas medel är målgruppens delaktighet under projektet och under beredningen av projektansökningar läggs stor vikt vid detta.

I det här avsnittet ges en sammanfattande redovisning av hur projektens målgrupper varit delaktiga i planering och under genomförandet av projekten, samt deras roller i den fortsatta verksamheten efter att projekten avslutats. Dessutom sammanfattas projektens betydelse för målgruppen/målgrupper och om det finns grupper som projekten velat, men inte kunnat, nå. Redovisningen baseras på de slutredovisningar som ingått i 2021 års uppföljning av slutredovisade projekt (se även avsnitt 8.1.

Vilka roller målgruppen/målgrupperna för projekten har i planering och genomförande skiljer sig åt beroende på projektens syfte och inriktning. Målgruppens delaktighet i planering av projekten kan vara en förutsättning för genomförandet, men behöver inte vara det. Graden av delaktighet kan också förändras under projektets gång.

Redovisningen avser endast slutredovisade projekt som beviljats projektstöd. Målgruppers delaktighet i lokalstödsprojekt sker främst när projektet är avslutat och verksamheten i den färdigställda lokalen/anläggningen ska börja bedrivas. Inte sällan är syftet med lokalstödsprojekten att nå nya målgrupper, exempelvis personer med funktionsnedsättning. Även under beredningen av lokalstödsansökningar läggs stor vikt vid målgruppens delaktighet i verksamheten. Se även kapitel 6 och avsnitt 8.2.3.

8.3.1 Målgruppers roller i planeringen av projektet

Vilken roll som målgruppen eller målgrupperna har haft i planeringen av projektet varierar. Personer ur målgruppen kan ha varit initiativtagare till projektet och haft en aktiv roll i planeringen av projektet, exempelvis i egenskap av att vara medlemmar i en förening. Vissa projekt har utgått från målgruppens egna erfarenheter, önskemål och behov, medan målgruppen i andra projekt har involverats först när det finns en projektidé, som då förankras hos målgruppen. Även om personer ur målgruppen inte tar

initiativ till projektet är det vanligt att projektidéer testas och förankras hos målgruppen under planeringsfasen, t.ex. genom möten, workshops eller referensgrupper.

I flera projekt har det varit representanter för en organisation som representerar målgruppen som tagit initiativ till, och planerat upplägget av projektet. I vissa fall har det varit en organisation som inte representerar målgruppen, eller personer utanför målgruppen, som tagit initiativ till projektet. Det finns också exempel på projekt som initierats utifrån enskilda personers egna erfarenheter, där personerna antingen tillhör målgruppen eller på andra sätt har kunskap om målgruppen. Några projekt har också sin grund i tidigare arvsfondsprojekt där målgruppen varit involverad och där behov identifierats som ligger till grund för det nya projektet, eller där insatser ska riktas mot vissa grupper inom en målgrupp, exempelvis nyanlända barn.

Även om målgruppens delaktighet i planeringsfasen kan vara en förutsättning för att genomföra vissa projekt, behöver det inte vara så. Några projekt beskriver istället hur behoven formulerats utan att målgruppen involverats. Exempel på sådana projekt är projekt som vänt sig till särskilt utsatta grupper i samhället. Målgruppens delaktighet sker då främst i genomförandet av projektet.

8.3.2 Målgruppers roller under genomförandet av projektet

Hur personer ur målgrupperna är delaktiga i projektens genomförande, på vilket sätt och i vilken utsträckning, skiljer sig åt beroende på projektens syfte och inriktning. I vissa projekt har målgruppen varit involverad både i styrning och genomförande av projektet och kan ha ett tydligt ansvar för att genomföra aktiviteter. I andra projekt deltar personer ur målgruppen i de aktiviteter och verksamheter som ingår i projektet, men ansvarar inte för att aktiviteterna genomförs. Innehållet i projekt kan formas och bestämmas utifrån målgruppens behov och önskemål, och målgruppen kan aktivt genomföra projektets olika moment, t.ex. genom att producera filmer eller sätta upp föreställningar. Projektet kan också ha skapat arenor och mötesplatser för personer ur målgruppen där målgruppen kan mötas och utbyta erfarenheter och få stöd, i syfte att t.ex. öka förutsättningarna för sysselsättning.

8.3.3 Målgruppers roller i den fortsatta verksamheten efter projektet avslutats

I de slutredovisningar som projekten lämnar ingår även att projekten ska redovisa vilka roller målgruppen eller målgrupperna kan få efter projektets slut. Precis som i planering och genomförande av projekten varierar målgruppens delaktighet i den fortsatta verksamheten efter att projekten avslutats, och är bl.a. beroende av vad för slags aktiviteter som ingått i projektet. Målgruppen kan vara delaktig i den fortsatta verksamheten i egenskap av medlemmar i den förening som drivit projektet. Personer ur målgruppen kan också ta över ansvaret för aktiviteter och verksamheter, t.ex. genom att vara ledare, mentorer eller ambassadörer och stödja andra ur målgruppen som vill pröva de aktiviteter som ingått i projektet. Det finns också exempel på hur personer ur målgruppen driver vidare arbetet i en egen förening eller i egna nätverk. I många fall blir aktiviteter som ingått i projektet en del av organisationens ordinarie verksamhet och målgruppen fortsätter vara delaktiga och ha de roller som man haft i projektet.

8.3.4 Projektens betydelse för målgruppen/målgrupperna och grupper som projekten velat men inte kunnat nå

Civilsamhället framställs ibland som en plats där marginaliserade grupper kan göra sina röster hörda genom att organisera sig. Engagemang i civilsamhället förknippas ofta med ökat inflytande och resurser. Projekten får i slutredovisningarna beskriva vilken betydelse som projekten haft för målgruppen/målgrupperna. Att projekten haft betydelse för den eller de målgrupper som ingått framhålls i stort sett av alla projekt. Ofta beskrivs betydelsen av projekten för målgruppen ur ett individperspektiv. Av projektens slutredovisningar framgår bl.a. att projekten har stärkt deltagarna som individer och skapat utrymme för att göra sin röst hörd, att bli lyssnad på och tagen på allvar. Projekten beskrivs också ha fyllt ett tomrum där deltagarna fått vara del av ett sammanhang tillsammans med andra, genom exempelvis möten och aktiviteter där personer med och utan funktionsnedsättning deltagit tillsammans, eller där barn och unga från olika områden eller stadsdelar har kunnat utbyta erfarenheter.

Många projekt har utmanat deltagarna på olika sätt och skapat eller utvecklat intressen inom t.ex. idrott, konst, musik och film. Vissa projekt har varit en plattform eller utvecklat verktyg för att diskutera rättigheter, diskriminering och värderingsfrågor och haft betydelse för målgruppen genom ökad kunskap och lärande, men också ökad egenmakt. Det kan handla om att få en förståelse för andras situation och skapa förståelse hos andra för sin situation, oavsett om det rör sjukdomar, funktionsnedsättningar eller psykisk ohälsa. Andra projekt har gett konkret stöd, genom t.ex. samtalsgrupper, studiecirkel eller idrottsaktiviteter, och haft betydelse för den egna fysiska och psykiska hälsan.

I vissa projekt beskrivs också betydelsen av projektet för målgruppen som livsavgörande där projektet inneburit stöd som t.ex. hindrat återfall i missbruk, ökat den psykiska hälsan och brutit isolering. Det kan exempelvis handla om att personer med funktionsnedsättning genom projektet erbjudits meningsfull sysselsättning eller att unga genom projektet kunnat ta ett första steg in på arbetsmarknaden. Betydelsen för målgruppen beskrivs också i termer av att insatser inte skulle kunnat nå målgruppen om inte arvsfondsprojektet genomförts. Vissa projekt har öppnat dörrar för grupper som varit svåra att nå, t.ex. idrottsaktiviteter för flickor med utländsk bakgrund som lever med hedersproblematik, eller konstprojekt för barn och unga i utsatta områden.

I slutredovisningarna får projekten också lämna information om det finns grupper som organisationen hade velat, men inte lyckats nå, med projektet. Några projekt anger att det har varit svårt att nå vissa åldersgrupper, såsom yngre barn, ungdomar eller personer som befinner sig i särskilt utsatta situationer. Vidare anger vissa projekt svårigheter i att kunna få tillgång till vissa organisationer eller arenor och därmed till vissa målgrupper, hit hör bl.a. skolan. Många projekt anger också att det hade varit önskvärt att nå fler personer i den eller de målgrupper som ingått i projektet.

Uppföljningen visar även att pandemin har inneburit svårigheter att nå målgrupper i den utsträckning som projektet velat, det gäller särskilt projekt som vänt sig till grupper som varit särskilt sårbara under pandemin.

8.4 Utvärderingsverksamheten

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierat utförs av forskare inom det aktuella området. Utvärderingarna visar att de erfarenheter och kunskaper som det civila samhällets organisationer genererar i stor utsträckning tas tillvara både i organisationer, offentlig sektor och inom akademien. Det civila samhällets organisationer utvecklar sitt organisationskapital, gör nya upptäckter inom sitt område, utökar sina målgrupper och skaffar nya samtalspartners. Och allra viktigast: projekten utvecklar metoder och verksamheter som kommer Allmänna arvsfondens målgrupper till godo.

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierar spänner över ett brett fält och omfattar både pågående projekt och projekt som genomfördes flera år tillbaka i tiden. Utvärderingarna genomförs av forskare från en rad olika forskningsdiscipliner såsom pedagogik, etnologi, företagsekonomi och sociologi. Sedan 2006 har 57 utvärderingar genomförts som Arvsfondsdelegationen finansierat.

8.4.1 Avslutade utvärderingar 2021

Under 2021 har utvärderingen *Att bygga vägar till sysselsättning - en utvärdering av 14 Arvsfondsfinansierade projekt* slutförts och presenterats. Utvärderingen har genomförts av forskarna Hannah Altman och Carl Yngfalk, som är verksamma vid Score (Stockholms centrum för forskning om offentlig sektor), Stockholms universitet.

Forskarna har utvärderat fjorton projekt som på olika sätt har syftat till att hjälpa unga eller personer med funktionsnedsättning som står långt från arbetsmarknaden att närma sig en meningsfull sysselsättning. Syftet med utvärderingen har varit att ta vara på erfarenheter inom projektorganisationerna, för att på så sätt öka kunskapen om de verksamheter som Allmänna arvsfonden ger bidrag till. Projekten, som genomfördes i olika perioder 2012–2018, har studerats utifrån upparbetade erfarenheter inom projektorganisationerna. Gemensamt för projekten är att de har gett stöd till målgruppen att få sysselsättning, på kort och lång sikt. Av utvärderingen framgår att det finns en stor variation mellan projekten. Forskarna konstaterar att samtliga projekt bedriver verksamheter som kompletterar de insatser som redan görs av myndigheter och kommuner. Organisationerna är därmed beroende av ett gott samarbete med beslutsfattare på kommunal nivå och med myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Samarbetet med offentlig sektor beskrivs också av projekten som en nyckel för att lyckas med verksamheten.

En slutsats från utvärderingen är att Arvsfondens finansiering, på ett generellt plan, möjliggör för organisationer att testa nya idéer som kanske ligger i utkanten av eller till och med utanför projektorganisationernas ordinarie verksamhet. Arvsfondens pengar lämnar därigenom spår i form av nya framkomliga vägar att bygga fungerande verksamheter som når ut till nya och befintliga målgrupper.

Forskarna konstaterar dock att en förutsättning för detta är att organisationerna från början tänker långsiktigt, framför allt vad gäller hur verksamheten ska kunna fortsätta även efter projekttidens slut. Särskilt viktigt är enligt forskarna förmågan att förstå och hantera normer och regelverk inom de offentliga samarbetsorganisationerna, respektive i de kommersiella processer man deltar i. Det handlar om att projektorganisationer måste kunna hantera och arbeta med sina relationer på ett sådant sätt att man skapar och upprätthåller legitimitet för verksamheten. Det blir mycket viktigt att också skapa förtroendefulla relationer och att bygga legitimitet för verksamheterna, särskilt gentemot myndigheter, både på kort sikt under projektens uppstartsfas och på lång sikt. Detta för att skapa en livskraftig verksamhet.

Utvärderingen lyfter särskilt fram fyra framgångsfaktorer som avgörande för att bygga framkomliga vägar för verksamheten:

- förtroendefulla relationer med kommuner och myndigheter, gärna långt innan projektstart,
- långsiktighet i finansieringen bortom projekttidens slut – en "buffert" ifall finansiering från myndigheter upphör,
- engagerade eldsjälar inom projektorganisationen men också "på andra sidan", hos kommun och myndigheter, och
- flexibilitet – att snabbt kunna anpassa sig när förutsättningarna för verksamheten förändras.

Forskarna konstaterar också att organisationerna behöver vara flexibla och kunna omfördela resurser, exempelvis från den ideella kärnverksamheten med målgruppen till administration och kommunikation för att därigenom utåt skapa legitimitet för verksamheten. En slutsats från utvärderingen är att de projekt som har lyckats bygga en organisation med kompetenser från olika sektorer och områden, alternativt redan har haft en sådan organisation etablerad sedan tidigare, är de mest framgångsrika gentemot målgruppen. På liknande sätt utgör även samarbeten mellan organisationer, där olika kompetenser, drivkrafter och engagemang tas tillvara, en viktig faktor liksom förmågan att vara flexibel i förhållande till målgruppens behov och därigenom skapa förtroendefulla relationer.

En slutsats från utvärderingen är betydelsen av sund vaksamhet och som enligt forskarna handlar om att inte sätta för stor tilltro till avsiktsförklaringar som lämnas innan projektstart från aktörer i omgivningen. Forskarna konstaterar i detta sammanhang att kommuners och andra samarbetspartners intentioner att finansiera verksamheter inte alltid realiserar, vilket kan innebära omställningar som tar lång tid när verksamheten måste drivas på andra sätt. Till det hör enligt forskarna att målgruppen för dessa verksamheter har särskilda behov vilket inte alltid går att kombinera med krav om effektivitet och korta tidsramar som kan finnas hos offentliga samarbetspartners.

Slutligen är en slutsats från utvärderingen att flerårig finansiering från Arvsfonden ofta framstår som avgörande för att organisationer ska kunna pröva nya idéer, gå i nya riktningar med verksamheten och kunna nå sin målgrupp på nya sätt. I utvärderingsrapporten ger forskarna några grundläggande råd för den organisation som vill starta nya verksamheter inom området arbete och sysselsättning. För det

första att inte underskatta den tid det tar att bygga upp tillit och förtroende, särskilt med myndigheter. För det andra, att planera noga för ekonomisk uthållighet och söka andra bidrag redan från projektstart, eller se till att organisationen avsätter medel för en övergångsperiod efter projektidens slut.

8.5 Erfarenhetsspridning

Arbetet med att utveckla en ny verksamhetsgren med fokus på att erfarenheter, resultat och metoder från enskilda arvsfondsprojekt ska spridas till och kunna användas av Arvsfondens målgrupper och av berörda samhällsaktörer mer än idag, påbörjades under december 2021, genom att en ny tjänst tillsattes.

8.5.1 Erfarenhetsspridning från utvärderingar

Målgruppen för utvärderingarna är främst myndigheter och organisationer som är verksamma inom det aktuella området. Vid lanseringen av varje utvärdering har information skickats ut till cirka 1 500 personer. Samtliga utvärderingar finns nedladdningsbara på webbplatsen arvsfonden.se och resultaten av utvärderingarna sprids genom elektroniska nyhetsbrev samt på Twitter och Facebook. Därutöver har forskarna själva använt och spridit resultaten inom sina verksamhetsområden. Ett webinarium har hållits under året då rapporten *Att bygga vägar till sysselsättning - en utvärdering av 14 Arvsfondsfinansierade projekt* presenterades. På webinariet deltog cirka 320 personer.

Via de nätverk som Arvsfondsdelegationen ingår i har även andra myndigheter tagit del av erfarenheterna från arvsfondsprojekt och utvärderingar. Exempel på sådana nätverk är arbetsgruppen för effekter och resultat av bidrag till civilsamhället som samlar en rad myndigheter och som leds av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Information om pågående utvärderingar och forskarnas utvärderingsrapporter finns för nedladdning på Allmänna arvsfondens webbplats.

8.5.2 Erfarenhetsspridning från enskilda arvsfondsprojekt

De organisationer som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden samarbetar och samverkar med en rad olika aktörer såväl offentliga, ideella som privata. Kunskaper, erfarenheter och metoder sprids på det sättet vidare, om än med anpassningar till rådande förutsättningar. Nedan beskrivs en handfull projekt, som får exemplifiera projekt som lyckats väl i att sprida och förvalta de resultat som framkommit i deras Arvsfondsprojekt.

Byrån mot diskriminering i Östergötland lyckades sprida projektet *Koll på lagen*, över förväntan trots pandemin. Projektets syfte var att ta fram metoder för att hjälpa elever på yrkesförberedande gymnasieprogram att lära sig mer om diskrimineringslagstiftning och mänskliga rättigheter. De hade som mål att utbilda 360 elever under tre år. Totalt nådde de 1051 aktiva ungdomar, samt 1201 ungdomar som fått enstaka utbildning eller information om projektet. Utöver det har många fler ungdomar nåtts genom att de utbildat lärare som sen i sin tur använt material från projektet i sina klasser. De har under projektets gång utbildat ca 140 lärare och rektorer, utöver detta har de nått ca 4500 lärare och skolpersonal. Projektet har också fått mycket uppmärksamhet i media, bland annat blev metodmaterialet

2020 finalist i Publishingpriset i kategorin "Handböcker och läromedel". Även detta projekt har lyckats få till ett samarbete med en relevant myndighet, i detta fall, Skolverket. Filmer och metodmaterial sprids av Skolverket, skolor och gratisundervisning.se. Filmerna fortsätter laddas ner och användas av lärare på yrkesgymnasium och de har i skrivande stund över 10 000 visningar på sina filmer på youtube.

Att ett projekt får till ett samarbete med en myndighet eller annan viktig samhällsinstans vet vi innebär en större spridning, förankring men framför allt användning av de metoder som tagits fram i Arvsfondsprojekt.

Ett annat exempel på ett på projekt som lyckades väl med spridning av sina resultat och metoder är Stiftelsen Bräcke diakoni har i sitt projekt *Vuxensyskon*, vars syfte var att lyfta behov och frågeställningar hos vuxna personer som har syskon med funktionsnedsättning, med målet att ge stöd till en grupp som tidigare inte har uppmärksammats, genom information, samtalsstöd och checklistor. De lyckats få till en nationell spridning genom samarbetet med Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka), när de gemensamt tog fram en kunskapssammanställning om vuxensyskon som anhöriga. Projektet ledde till att samtalsmaterialet "Fokus på mig, vuxensyskon" och att ledare utbildades att använda materialet. Efter projektet har digitala samtalsgrupper utvecklats och spridits till kommuner. Ett tjugotal kommuner har skapat digitala samtalsgrupper som bygger på att kommunerna själva samarbetar med varandra. Nka håller i nätverket Anhörigstöd och kommunerna kan också få praktisk hjälp i att hålla digitala samtalsgrupper. Nka har även tagit fram ett webbaserat program som ger individuellt stöd, och som utgår från det samtalsmaterial som togs fram i projektet.

Under pandemin har civilsamhället, liksom resten av samhället fått ställa om och i allt större utsträckning använda digitala lösningar för att informera, sprida och etablera projekten. Ett viktigt arbete är att inkludera alla medborgare i digitaliseringen. Med det som grund har FUB:s projekt *Min digitala livsplattform Digi-JAG – En digitalt kognitivt tillgänglig lärmiljö*, utvecklat en nätpedagogisk modell och en digital lärplattform som stödjer personer med måttlig utvecklingsstörning i det livslånga lärandet. Projektet ledde till framtagandet av nätpedagogiska modeller och en digital lärplattform som kan användas i olika skolformer. Skolverket har även översatt materialet till engelska och materialet har börjat användas också i Norge. Verksamheten finansieras bl.a. med stöd från regionen, föreningen, samt PTS.

Vi kan konstatera att projektetens olika samarbetspartners är viktiga i både genomförandet, för att skapa förtroende hos målgrupper och för att nå mottagare av projektens resultat. Men samarbetspartnerna spelar också en viktig roll i spridningen av metoder och resultat efter avslutat projekt. Ett exempel på gott samarbete och spridning är projektet *Tillsammans för psykisk hälsa – Seniorer* med Studieförbundet Vuxenskolan Västmanland. Projektets syfte var att, i samverkan mellan folkbildningen, ideella aktörer, kommun och region, minska den psykiska och existentiella ohälsan bland äldre personer. Projektet har tagit en samtalsmetod som bygger på ett salutogent perspektiv. Grupperna leddes av seniora f.d. yrkesverksamma personer inom socialtjänsten, sjuk- och hälsovården och/eller annat yrke där mänskliga

relationer varit viktiga. Metoden har nu spridits till fler regioner och flera kommuner i andra regioner. Nu finns metoden över hela landet och samtalsgrupper finns i flera delar av landet.

Projekten som nämns ovan får exemplifiera den erfarenhetsspridning som skett i avslutade arvsfondsprojekten. I vissa projekt är erfarenhetsspridningen nationell (till och med internationell) och i andra regional eller lokal. Det sker även en betydande erfarenhetsspridning från enskilda projekt genom sociala medier, där den stora majoriteten av projekten är aktiva. De pågående arvsfondsprojekten är i varje given tidpunkt långt fler än 500 stycken och finns över hela landet. Med tanke på att det inte är ovanligt att ett arvsfondsprojekt har 5—10 samarbetsorganisationer blir den totala erfarenhetsspridningen från samtliga projekt betydande.

I slutet av 2021 inrättades en ny heltidstjänst på Arvsfondsdelegationens kanslifunktion. Tjänsten innebär att fler insatser kommer att kunna göras för att uppnå en ökad spridning av de verksamheter, metoder, arbetssätt, hjälpmedel, utbildningar med mera som utvecklas inom ramen för arvsfondsprojekt. Mottagare för erfarenhetsspridningen är främst praktiker som arbetar med Arvsfondens fyra målgrupper.

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

www.arvsfonden.se